

**Lietuvos Respublikos
specialiųjų tyrimų tarnybos
2008 metų veiklos ataskaita**

2008 m. kovo 10 d. Nr. N-24

ĮSTIGIMO VADYBOS PAGRINDINIS ADRESAS
S. Jankaus g. 17, Vilnius
Tel. 06 51 244 2222, Faks. 06 51 244 2227
www.stt.lt, El. p. ats@stt.lt

TURINYS

IŽANGA	1
▪ Nusikalstamumo statistiniai rodikliai	1
▪ Sociologinių tyrimų rezultatai	1
▪ Pasitikėjimas STT	2
MISIJA, UŽDAVINIAI, PAGRINDINĖS VEIKLOS KRYPTYS IR PRIORITETAI	3
VIDAUS ADMINISTRAVIMAS	3
▪ Struktūra	3
▪ Personalas	4
▪ Finansavimas	5
BAUDŽIAMASIS PERSEKIOJIMAS	6
▪ Ikteisminiai tyrimai	6
▪ Nustatytos korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos	8
▪ Pareikšti įtarimai	9
▪ Asmenų skundų, pranešimų tyrimas	10
▪ Bendradarbiavimas atskleidžiant ir tiriant korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas	11
KORUPCIJOS PREVENCIJA	12
▪ Korupcijos rizikos analizė	12
▪ Antikorupcinis teisės aktų vertinimas	13
▪ Korupcijos prevencija savivaldybėse	15
▪ Metodinė pagalba	15
▪ Asmenų, siekiančių eiti arba einančių pareigas valstybės ar savivaldybės įstaigose patikrinimas	16
ANTI-KORUPCINIS VISUOMENĖS ŠVIETIMAS IR INFORMAVIMAS	18
▪ Valstybės tarnautojų antikorupcinis švietimas	18
▪ Antikorupcinis švietimas bendrojo lavinimo ir aukštosiose mokyklose	18
▪ Visuomenės informavimas	19
▪ Kita veikla	19
EUROPOS SAJUNGOS FINANSUOTAS PROJEKTAS „KOVOS SU KORUPCIJA STIPRINIMAS“ IR PASIEKTI TARPINIAI REZULTATAI	21
TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS	22
▪ Vystamojo bendradarbiavimo projektai	22
▪ Bendradarbiavimas su užsienio šalių giminingomis institucijomis ir tarptautinėmis organizacijomis	22
PASIŪLYMAI DĖL KOVOS SU KORUPCIJA	24

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba – Respublikos Prezidentui ir Seimui atskaitinga, statutiniiais pagrindais veikianti valstybės teisėsaugos įstaiga, kuri atskleidžia ir tiria korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas, rengia ir įgyvendina korupcijos prevencijos priemones.

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymo 2 straipsnis

IŽANGA

Korupcijos paplitimui matuoti Lietuvoje kaip ir kitose valstybėse tradiciškai naudojami du įrankiai: nusikalstamumo statistiniai rodikliai ir sociologinių tyrimų rezultatai.

NUSIKALSTAMUMO STATISTINIAI RODIKLIAI

Nusikalstamumo statistiniai rodikliai – tradicinis nusikalstamumo būklės vertinimo įrankis, tačiau vien tik juo naudojantis realius korupcijos paplitimo pokyčius įvertinti sudėtinga dėl šiam reiškiniui būdingo itin didelio latentškumo. Nusikalstamumo statistika atspindi tik užregistruotų nusikaltimų duomenis, tuo tarpu dalis iš jų dėl įvairių priežasčių į apskaitą neįtraukiami. Tokių nusikaltimų skaičius niekada nėra tiksliai žinomas. Be to, nusikalstamumo rodikliai priklauso ir nuo papildomų veiksnių, pavyzdžiui: teisėsaugos institucijų aktyvumo, gyventojų nepakantumo korupcijai ir pasiryžimo pranešti apie konkrečius korupcijos atvejus teisėsaugos institucijoms. Tačiau paprastai nusikaltimų registravimo praktika ilgą laiką nekinta, todėl ir išlieka stabilus registruoto bei latentinio nusikalstamumo santykis. Taigi pagal registruoto nusikalstamumo būklę, dinamiką bei struktūrą galima apytiksliai spręsti ir apie atitinkamus latentinio nusikalstamumo rodiklius.

Informatikos ir ryšių departamento prie Vidaus reikalų ministerijos duomenimis¹, 2008 metais Lietuvoje užregistruotos korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos:

- 65 kyšininkavimai (BK 225 str.), t. y. tiek pat kaip ir 2007 metais;
- 303 papirkimai (BK 227 str.), t. y. 80 nusikalstamų veikų arba apie 20 proc. mažiau nei 2007 metais;
- 356 piktnaudžiavimai (BK 228 str.), t. y. 81 nusikalstama veika arba 29 proc. daugiau nei 2007 metais.

2008 metais Lietuvoje užregistruoti asmenys, įtariami nusikalstamų veikų (BK 225, 226, 227, 228, 229 str.) padarymu:

- 21 asmuo, įtariamasis kyšininkavimu (BK 225 str.), t. y. 2 asmenimis daugiau nei 2007 metais;
- 6 asmenys, įtariami tarpininko kyšininkavimu (BK 226 str.), t. y. 4 asmenimis daugiau nei 2007 metais;
- 297 asmenys, įtariami papirkimu (BK 227 str.), t. y. 45 asmenimis arba 13 proc. mažiau nei 2007 metais;
- 100 asmenų, įtariamų piktnaudžiavimu (BK 228 str.), t. y. 26 asmenimis arba 35 proc. daugiau nei 2007 metais;
- 11 asmenų, įtariamų tarnybos pareigų neatlikimu (BK 229 str.), t. y. 3 asmenimis daugiau nei 2007 metais.

2008 metais Lietuvoje užregistruotos 724 korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos (kyšininkavimo, papirkimo ir piktnaudžiavimo atvejai), t. y. beveik tiek pat kaip ir praėjusiais metais (723).

2008 metais Lietuvoje užregistruoti 435 asmenys, įtariami korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų padarymu, t. y. 10 asmenų (2 proc.) mažiau nei praėjusiais metais.

SOCIOLOGINIŲ TYRIMŲ REZULTATAI

Sociologiniai tyrimai pastaruoju metu vis dažniau naudojami korupcijos paplitimui vertinti, tačiau jie neretai atskleidžia tik žmonių subjektyvią nuomonę apie korupciją, kadangi skiriasi patirtis, suvokimas ir situacijos vertinimas. Sociologiniai tyrimai atspindi korupcijos kaip reiškinio suvokimą, bet ne realią situaciją. Tačiau suvokimas yra svarbus tuo, kad parodo visuomenės susirūpinimą korupcijos problema ir jos aktualumą, palyginti su kitomis socialinėmis problemomis.

Pagal tarptautinės organizacijos „Transparency International“ (TI) Korupcijos suvokimo indekso (KSI) 2008 metų tyrimą Lietuvai skirta 4,6 balai ir 58 vieta 180 šalių lentelėje. Šis tyrimas yra vienas garsiausių pasaulyje korupcijos suvokimo tyrimų, pateikiantis panoraminį vaizdą, kaip įvairioms pasaulio valstybėms sekasi kontroliuoti korupciją, įvertinama padėtis vienu skaičiumi, kai 0 reiškia absoliučiai korumpuotą šalį, o 10 – labai skaidrią valstybę. Laikoma, kad valstybės, kurių KSI – ne didesnis kaip 5 balai, susiduria su didelėmis korupcijos problemomis.

¹

<http://www.vrm.lt/fileadmin/ImageArchive/IRD/Statistika/index2.phtml?id=198&idStat=7&metai=2008&menuo=12&regionas=0&id3=1&idAta=1#Atas>

KSI Lietuvoje 1999–2008 metais

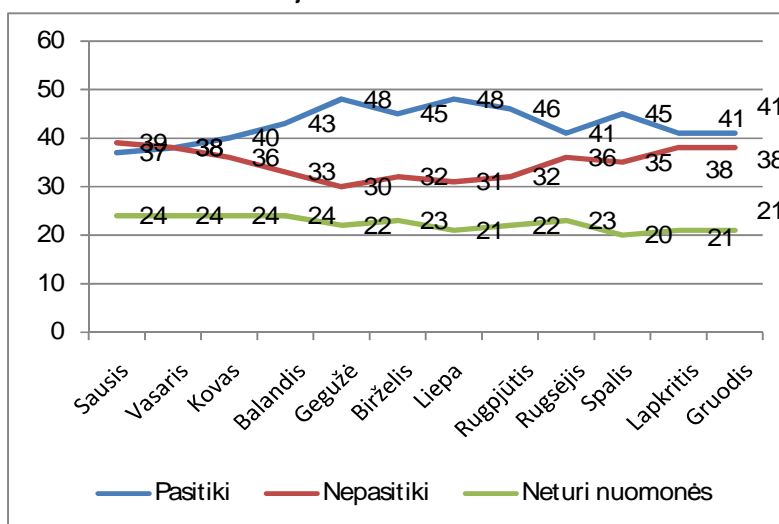
Metai	Tirtų valstybių skaičius	Vieta lentelėje	Korupcijos suvokimo indeksas (KSI)	Atliktų tyrimų skaičius	Patikimumo intervalas
1999	99	50	3.8	6	-
2000	90	43	4.1	4	-
2001	91	38	4.8	5	-
2002	102	36	4.8	7	-
2003	133	41	4.7	10	-
2004	145	44	4.6	9	4.0-5.4
2005	158	44	4.8	8	4.5-5.1
2006	163	46	4.8	6	4.2-5.6
2007	180	51	4.8	7	4.4-5.3
2008	180	58	4.6	8	4.1-5.2

Nors Lietuvos KSI sumažėjo, tačiau pokytis per mažas, kad būtų galima daryti išvadas apie kokius nors reikšmingus antikorporcinės politikos pokyčius.

PASITIKĖJIMAS STT

Visuomenės pasitikėjimas svarbus tuo, kad potencialiai didina tarnybos veiksmingumą.

Pasitikėjimas STT 2008 metais

Pasitikėjimo Lietuvos Respublikos specialiuoju tyrimų tarnyba (STT²) didėjimas – vidutinis metinis pasitikinčiųjų STT skaičiaus didėjimas ne mažiau kaip 2 proc. (2008 metų siekiamybė – 40 proc.). 2008 metais vidutinis metinis pasitikinčiųjų STT skaičius sudarė 42,9 proc., t. y. 2,9 proc. didesnis nei planuota. Manome, kad tam tikri pastarųjų metų organizacinės valdymo sistemos, veiklos organizavimo pokyčiai davė lauktų rezultatų, t. y. padidėjo visuomenės pasitikėjimas tarnyba, kuris svarbus tuo, kad potencialiai didina ne tik tarnybos veiksmingumą, bet ir valstybės galimybes realiai sumažinti korupcijos mastą.

Nors nepavyko pasiekti 5.0 balų ribos, pagal tarptautinės organizacijos „TI“ atliekamą tyrimą „Korupcijos suvokimo indeksas“ – korupcijos suvokimas visuomenėje kinta lėtai, tačiau registruoto nusikalstamumo būklė (beveik nepakitęs užregistruotų korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų skaičius) leidžia teigti, kad korupcijos augimą pavyko pristabdyti.

² Rinkos ir viešosios nuomonės tyrimų kompanijos „Baltijos tyrimai“ duomenys

MISIJA, UŽDAVINIAI, PAGRINDINĖS VEIKLOS KRYPTYS IR PRIORITETAI

STT – viena iš valstybės kovos su korupcija sistemos sudedamųjų dalių.

Misija – mažinti korupciją kaip grėsmę žmogaus teisėms ir laisvėms, teisinės valstybės principams, ekonominei plėtrai.

Uždavinys – saugoti ir ginti asmenį, visuomenę, valstybę nuo korupcijos, vykdyti korupcijos prevenciją ir išaiškinimą.

Veiklos kryptys. STT veikla plėtojama trimis viena kitą papildančiomis kryptimis:

1. Baudžiamojo persekiojimo (tikslas – greitai, išsamiai ir teisėtai atskleisti korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas).
2. Korupcijos prevencijos (tikslas – aptikti ir šalinti korupcijos atsiradimo priežastis ir sąlygas, bendradarbiaujant su kitomis institucijomis viešajame ir privačiame sektoriuose).
3. Antikorupcinio visuomenės švietimo ir informavimo (tikslas – didinti visuomenės informuotumą apie korupciją).

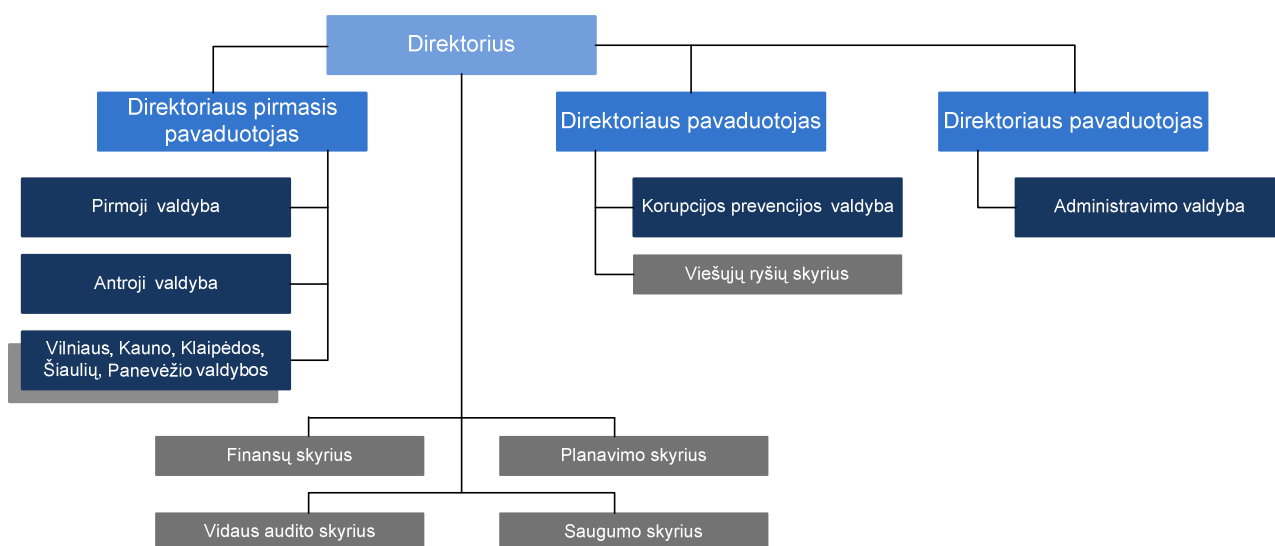
Veiklos prioritetai. STT buvo nustatyti 2006–2008 metų veiklos prioritetai:

- korupcinių veikų, susijusių su valstybės ar savivaldos institucijų teikiamomis administravimo bei viešosiomis paslaugomis, užkardymas;
- korupcinių veikų, susijusių su valstybės ir savivaldos institucijomis, skiriančiomis administracines nuobaudas, užkardymas;
- korupcinių veikų, susijusių su lėšų skirstymu ir pirkimais, vykdomais iš valstybės biudžeto ir ES struktūrinių fondų, užkardymas.

VIDAUS ADMINISTRAVIMAS

STRUKTŪRA

2008 metais STT struktūrą sudarė Administravimo, Pirmoji, Antroji, Korupcijos prevencijos valdybos, 5 teritoriniai padaliniai (Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio valdybos), Finansų, Planavimo, Saugumo, Viešųjų ryšių ir Vidaus audito skyriai.

Siekiant pajėgiau kovoti su korupcija, didinti veiklos veiksmingumą, operatyvumą, atskirti ir specializuoti padalinių funkcijas, 2008 metais buvo tęsiamas vidaus valdymo sistemos pertvarkymas:

- reorganizuoti Kauno ir Klaipėdos valdybų operatyvinės veiklos padaliniai – atskirtos žvalgomojo ir tiriamojo pobūdžio funkcijos;
- reorganizuota Administravimo valdyba – įsteigtas Pirkimų poskyris, siekiant užtikrinti STT vykdomų pirkimų procedūrų efektyvumą.

Nors pagal struktūrą patvirtintos 3 STT direktoriaus pavaduotojų pareigybės, tačiau šiuo metu dirba tik 2 direktoriaus pavaduotojai.

PERSONALAS

2008 metų pabaigoje STT dirbo 243 darbuotojai, iš jų 215 statutinių valstybės tarnautojų, 28 darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis.

Siekiant išsaugoti aukštos kvalifikacijos specialistus, 2008 metais buvo tęsiamas priemonių, užtikrinančių STT darbuotojų motyvaciją, kvalifikacijos kėlimą, karjeros galimybes ir stiprinančių įsipareigojimus tarnybai, įgyvendinimas. STT pareigūnų atestacija buvo vykdoma pagal 2007 metais patvirtintus naujus STT pareigūnų atestacijos nuostatus, buvo atliekami darbuotojų streso, patiriamo darbe, ir socialinės sąveikos tyrimai, imtasi priemonių darbuotojų patiriamam stresui mažinti, organizuojami neformalūs renginiai, skatinantys tradicijų puoselėjimą ir tarpasmeninių santykių gerinimą. STT darbuotojų profesionalumas ugdomas pavedant atlikti įvairesnes ir sudėtingesnes užduotis ir tokiu būdu iš anksto rengiama užimti aukštesnes pareigas. Tuo tarpu į laisvas žemiausias grandis buvo siekiama pritraukti jaunų ir perspektyvių naujų darbuotojų. Ypatingas dėmesys buvo skiriamas kandidatų į tarnybą STT motyvacijai tirti.

Darbuotojų kaita. 2008 metais į tarnybą priimtas 31 naujas darbuotojas, atleista 15. Palyginti su ankstesniais metais, personalo kaita sumažėjo nuo 10 proc. iki 6 proc. per metus. Atleidžiamų iš tarnybos STT darbuotojų skaičiaus mažėjimas sietinas su priemonių – užtikrinančių STT darbuotojų motyvaciją, kvalifikacijos kėlimą, karjeros galimybes ir stiprinančių įsipareigojimus tarnybai – nuosekliu ir veiksmingu įgyvendinimu, tai palaiapsniui skatina STT darbuotojus sieti savo karjerą su darbu STT.

Siekiant įgyvendinti Lietuvos Respublikos Seimo 2008 m. birželio 19 d. nutarimo Nr. X-1632 „Dėl Specialiųjų tyrimų tarnybos 2007 metų veiklos ataskaitos“ 3 straipsnio 2 dalies 2 punkto reikalavimus – siekti didesnio veiklos efektyvumo atskleidžiant korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas ir jas tiriant, būtina laipsniškai iki 2012 metų padidinti STT žmogiškuosius išteklius iki Lietuvos Respublikos Seimo valdybos patvirtinto didžiausio leistino valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybinių pinigų fondų, pareigybių skaičiaus. Dėl sudėtingos valstybės ekonominės ir finansinės būklės STT 2009–2011 metais naujų darbuotojų priimti negalės.

Kvalifikacija. Visi darbuotojai, priimti į pareigas turi to lygio pareigybei eiti būtiną išsilavinimą.

Darbuotojų kvalifikacija pagal įgytą išsilavinimą:

- 5 darbuotojai turi mokslinius laipsnius;
- 208 – aukštąjį universitetinį išsilavinimą.

Mokymai. 2008 metais kvalifikaciją kėlė 188 darbuotojai. Darbuotojų kvalifikacijos kėlimas sietinas su veiksminga STT veikla, formuojant bendrą kovos su korupcija politiką, aktyviu dalyvavimu antikorupciniuose projektuose, atstovavimu Europos Sąjungos, Jungtinių Tautų ir antikorupcinę veiklą vykdančiose institucijose, todėl nustatytos šios prioritetinės kvalifikacijos tobulinimo kryptys:

▪ **Specialiosios žinios.** Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso, Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso taikymo problemos, tiriant korupcines veikas. Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos taikymo praktika, Lietuvos, Europos Sąjungos ir Europos Tarybos duomenų teisės normos, Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos taikymo praktika, operatyvinės veiklos metodų panaudojimas, viešųjų pirkimų įstatymo teisinis reglamentavimas ir praktinis taikymas, Europos Sąjungos struktūrinės paramos 2007–2013 metų laikotarpiui projektų rengimas, valdymas, atskaitomybė ir priežiūra, finansų kontrolės mechanizmai biudžetinėse įstaigose ir kt.

▪ **Administraciniai gebėjimai ir vadyba.** Organizacijų lyderių mokyklos (OLYMP) moduliai, darbuotojų veiklos valdymas ir komandos darbo organizavimas, informacinių ir komunikacinių technologijų naudojimas analizuojant problemas ir priimančias sprendimus, veiksmingas vadovavimas, projektų vadyba, strateginis, finansinis, žmogiškųjų išteklių planavimas, ES paramos strateginis planavimas, programų valdymas, įgyvendinimo priežiūra ir vertinimas, kt.

▪ **Informacinės technologijos.** 35 STT darbuotojai dalyvavo kompiuterinio raštingumo (ECDL) kursuose.

▪ **Užsienio kalbos.** 4 darbuotojai dalyvavo intensyviuose anglų kalbos kursuose, kitiems surengti anglų kalbos kursai.

26 STT darbuotojai kėlė kvalifikaciją užsienyje: dalyvavo Austrijos vidaus tyrimų tarnybos organizuojamoje Antrojoje tarptautinėje antikorupcijos vasaros mokykloje, operatyvinio darbo ir darbo su specialia technika mokymo renginiuose, Europos policijos kolegijos (CEPOL) organizuojuose mokymuose „Mokymai lektoriams – švietimo (mokymo) metodai – 2 etapas“, „Lyderystės ugdymas ir pokyčių valdymas“, Jungtinių Tautų konvencijos prieš korupciją šalių narių konferencijos sekretoriato Tarpvyriausybinių darbo grupės dėl turto išieškojimo susitikime, Kovos su korupcija institucijų tarptautinės asociacijos III metinėje konferencijoje, Europos kovos su sukčiavimu ir korupcija sveikatos apsaugos srityje tinklo V kasmetinėje konferencijoje, Europos Sąjungos kovos su sukčiavimu biuro (OLAF) šalių – komunikacijos tinklo narių (OAFCN) seminare „Kovos su sukčiavimu komunikacija Web 2.0: naujos technologijos, nauji įrankiai, naujos auditorijos“, Europos antikorupcinio tinklo (EPAC) metinėje konferencijoje, Ekonominio

bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (OECD) Antikorupcinio padalinio ir Bazelio (Šveicarijos konfederacija) valdymo instituto organizuojamuose ekspertų mokymuose, pagal Jungtinių Tautų vystymo programą Tadžikijos Respublikoje surengtoje tarptautinėje apskritojo stalo diskusijoje „Kovos su korupcija institucijos Europoje ir Vidurinėje Azijoje“.

74 STT darbuotojai dalyvavo organizuotose pratybose ir mokėsi veikti situacijose, kai naudojama fizinė prievarta, specialiosios priemonės ir šaunamasis ginklas.

FINANSAVIMAS

Iš Lietuvos valstybės biudžeto pagal programą „Kova su korupciniais nusikaltimais ir teisės pažeidimais bei prevencija“ 2008 metais STT buvo skirta 26 357,1 tūkst. litų asignavimų, iš jų 23 387,1 tūkst. litų išlaidoms ir 2970 tūkst. litų turtui įsigyti.

2008 metais STT asignavimai sudarė apie 0,1 proc. valstybės biudžeto. Tuo tarpu sėkmingai su korupcija kovojančiose valstybėse antikorupcijos institucijoms skiriama vidutiniškai 0,5 proc. valstybės biudžeto (nuo 0,2 iki 0,7 proc.).

Vadovaujantis Valstybės tarnybos įstatymo ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. lapkričio 22 d. nutarimu Nr.1163 patvirtintos Valstybės tarnautojų mokymo 2007–2010 metų strategijos nuostatomis, darbuotojų mokymui skiriamos lėšos turi sudaryti ne mažiau kaip 1 proc. ir ne daugiau kaip 5 proc. darbo užmokesčiui skirtų asignavimų. 2008 metais STT darbuotojų mokymui skyrė 1,01 proc. darbo užmokesčiui numatytų asignavimų.

2008 metais STT informacinės sistemos plėtrai buvo skirta 543,0 tūkst. litų, kuriuos panaudojus įrengtas naujas centrinis duomenų bazių serveris, atnaujinta tarnybos elektroninių ryšių tinklo apsaugos nuo viešųjų tinklų sistema, sukurta nauja tarnybos interneto svetainė, sukurtos piliečių ir ikiteisminių tyrimų pranešimų duomenų bazės, atnaujinta elektroninių dokumentų valdymo sistema, sudaranti galimybę naudoti elektroninį parašą, įsigyta ir įdiegta programinė bei techninė įranga, skirta laikmenų, kuriose gali būti reikšmingų duomenų ikiteisminiuose ir operatyviniuose tyrimuose, analizei, įsigytos ir įrengtos elektroninių duomenų saugyklos tarnybos teritoriniuose padaliniuose, darbuotojai aprūpinti reikalinga kompiuterine technika bei programine įranga.

2008 metais STT, įgyvendindama Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 877-7 patvirtintos Lietuvos Respublikos informacijos, ES, NATO Lietuvai perduotos įslaptintos informacijos apsaugos tobulinimo 2007–2013 m. programos priemones, skyrė 212,0 tūkst. litų, kuriuos panaudojus įdiegtos elektroninės apsaugos priemonės padaliniuose, esančiuose Vilniuje.

2008 metais STT išlaikymo kaštams (energetiniams resursams, transportui ir kt.) padengti panaudota 1069,9 tūkst. litų, turto remontui – 1079,0 tūkst. litų. 2007 m. gruodžio 17 d. Nacionalinės teismų administracijos direktoriaus įsakymu Nr. 6P-97 tarnybai buvo perduotos patikėjimo teise valdyti, naudoti ir disponuoti patalpos, esančios Vilniuje, A. Jakšto g. 13-1. Perėmus šias patalpas padidėjo ir eksploatacijos kaštai.

2008 metais asignavimai tarnybos atstovavimui Europos Sąjungos, Jungtinių Tautų ir antikorupcinę veiklą vykdančiose institucijose užtikrinti, kovos su korupcija patirties perdavimo projektams įgyvendinti sudarė 202,9 tūkst. litų.

Vadovaujantis Europos Komisijos 2005 m. rugpjūčio 2 d. sprendimu Nr. K(2005)2918 „Dėl pereinamojo laikotarpio priemonės finansinės paramos skyrimo Lietuvos Respublikos instituciniams gebėjimams stiprinti“, 2007 m. gruodžio 15 d. – 2008 m. gruodžio 15 d. buvo vykdomas Europos Sąjungos finansuotas projektas „Kovos su korupcija stiprinimas“ (Nr. 2005/017-494-01-01), kurio tikslas – kovoti su korupcija 3 strateginėse veiklos srityse: korupcijos prevencija, korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų tyrimas, antikorupcinis visuomenės švietimas ir informavimas, t. y. užtikrinti Nacionalinės kovos su korupcija programos įgyvendinimą.

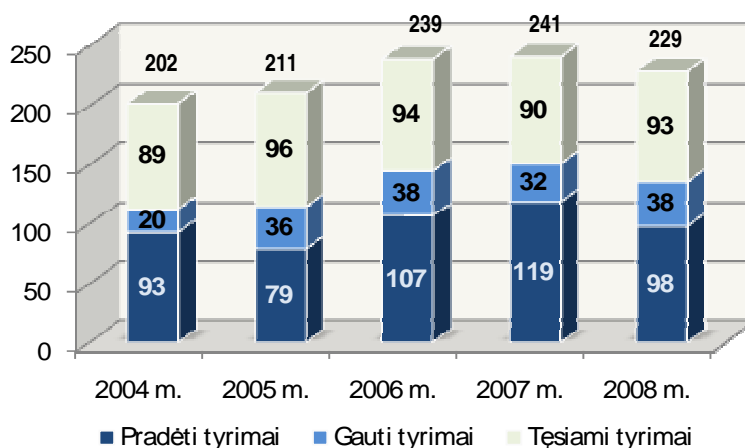
BAUDŽIAMASIS PERSEKIOJIMAS

Tikslas – greitai, išsamiai ir teisėtai atskleisti korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas.

IKITEISMINIAI TYRIMAI

Atlikti ikiteisminiai tyrimai. 2008 metais STT atliko 229 ikiteisminius tyrimus, iš to skaičiaus 93 tyrimus STT padaliniai turėjo metų pradžioje, 98 pradėjo 2008 metais ir 38 gavo iš kitų ikiteisminio tyrimo įstaigų.

2004–2008 metais atlikti ikiteisminiai tyrimai

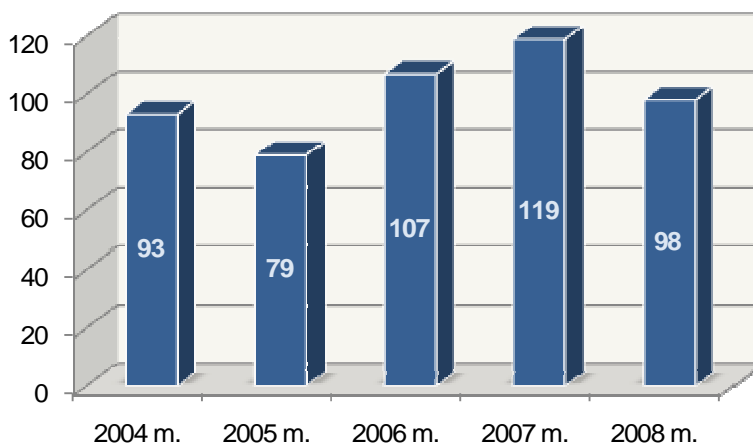
2008 metais atliekamų ikiteisminių tyrimų skaičius sumažėjo 5 proc., 2007 metais buvo atliekami 241 ikiteisminis tyrimas.

Gauti ikiteisminiai tyrimai. 2008 metais iš kitų ikiteisminio tyrimo įstaigų prokuroro pavedimu STT gavo 38 ikiteisminius tyrimus, t. y. 19 proc. daugiau nei praėjusiais metais.

Kaip ir ankstesniais metais nemažai resursų buvo skiriama atskiriesiems pavedimams, gautiems iš prokuratūros ar kitų ikiteisminio tyrimo įstaigų, taip pat teisinės pagalbos prašymams, gautiems iš užsienio valstybių, vykdyti. Pavyzdžiui, STT Vilniaus valdybos ikiteisminio tyrimo skyriaus pareigūnai 2008 metais įvykdė 10 atskirųjų pavedimų, gautų iš kitų ikiteisminio tyrimo įstaigų ir prokuratūros bei 9 teisinės pagalbos prašymus, gautus iš užsienio valstybių teisėsaugos institucijų.

Pradėti ikiteisminiai tyrimai. 2008 metais STT pradėjo 98 ikiteisminius tyrimus, t. y. 18 proc. mažiau nei praėjusiais metais.

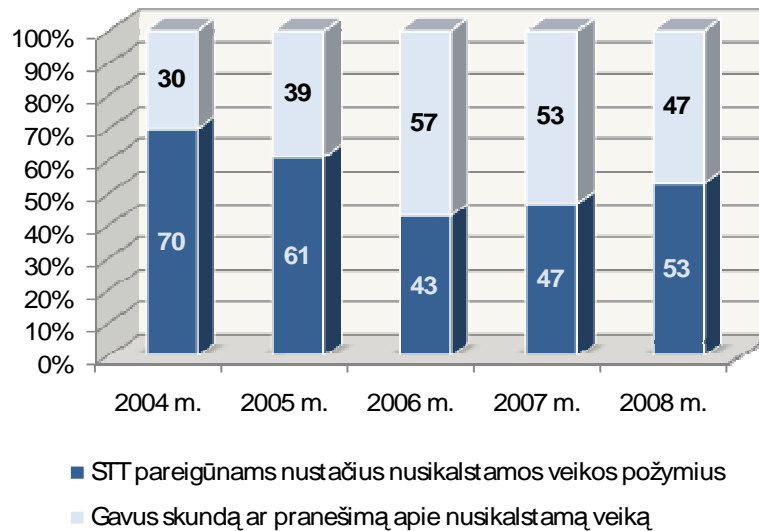
2004–2008 metais pradėti ikiteisminiai tyrimai

Iš 98 pradėtų ikiteisminių tyrimų:

- 46 tyrimai (47 proc.) – gavus skundą, pareiškimą ar pranešimą apie nusikalstamą veiką;
- 52 tyrimai (53 proc.) – STT pareigūnams nustatius nusikalstamos veikos požymius.

2004–2008 metais pradėti ikiteisminiai tyrimai pagal informacijos gavimo šaltinį (proc.)

2008 metais 27 proc. sumažėjo ikiteisminių tyrimų, pradėtų gavus skundą, pareiškimą ar pranešimą apie nusikalstamą veiką. Padidėjęs pradėtų ikiteisminių tyrimų STT pareigūnams nustačius nusikalstamos veikos požymius skaičius rodo, kad STT pareigūnai 2008 metais buvo aktyvesni nustatydami nusikalstamos veikos požymius.

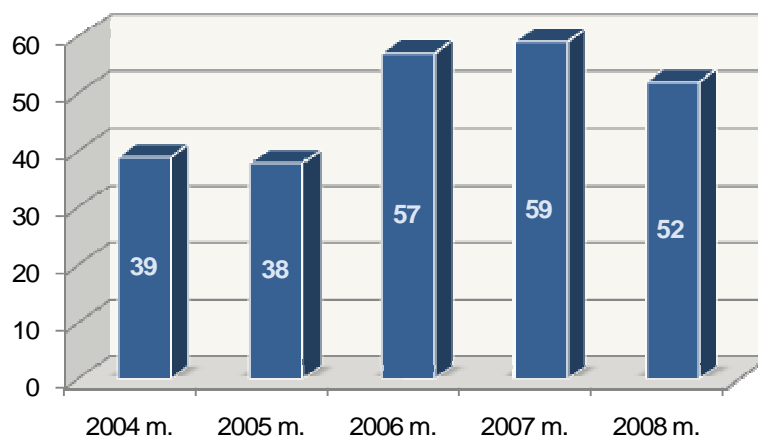
Be to, pagal STT pareigūnų operatyvinės veiklos metu surinktą informaciją Lietuvos Respublikos prokuratūra pradėjo 14 ikiteisminių tyrimų. Kai kuriuos iš jų galima paminėti:

- dėl buvusio Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininko galimo organizavimo piktnaudžiauti tarnyba ir dokumentų klastojimo, Kauno apskrities administracijos viršininko pavaduotojo, Kauno miesto savivaldybės tarnautojų galimo piktnaudžiavimo tarnybine padėtimi, kyšininkavimo ir dokumentų klastojimo;
- dėl Rokiškio rajono apylinkės prokuratūros prokurorės galimo piktnaudžiavimo tarnyba, kyšininkavimo ir poveikio liudytojams darymo;
- dėl Klaipėdos miesto apylinkės prokuratūros vyriausiojo prokuroro galimo piktnaudžiavimo tarnyba;
- dėl VŠĮ Vilkaviškio pirminės sveikatos priežiūros centro vyriausiosios gydytojos galimo kyšininkavimo.

Baigti ikiteisminiai tyrimai. 2008 metais kaltinamojo akto surašymu, pareiškimu dėl proceso užbaigimo teismo baudžiamuoju įsakymu ar pareiškimu dėl bylos nagrinėjimo pagreitinto proceso tvarka buvo baigti 52 ikiteisminiai tyrimai, t.y. 12 proc. mažiau nei praėjusiais metais, iš jų:

- 49 surašant kaltinamąjį aktą;
- 3 pareiškimu dėl proceso užbaigimo teismo baudžiamuoju įsakymu.

2004–2008 metais baigti ikiteisminiai tyrimai

Palyginti su 2007 metais, baigtų ikiteisminių tyrimų skaičius pakito nežymiai.

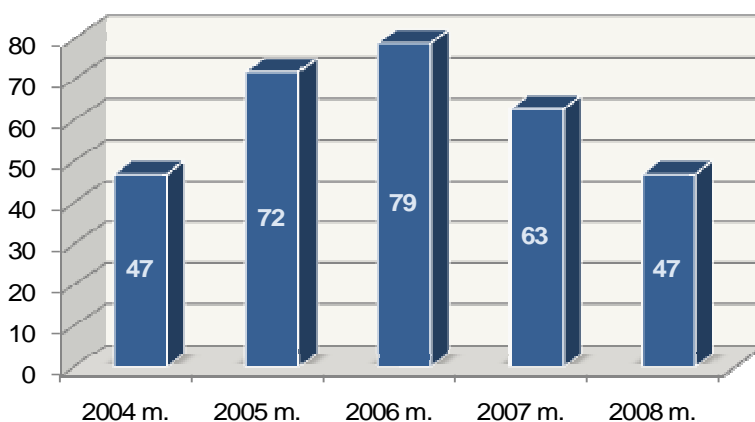
2008 metais buvo atlikta ir perduota prokuratūrai kaltinamajam aktui surašyti nemažai sudėtingų (rezonansinių) tyrimų. Galima paminėti šiuos baigtus tyrimus, kuriuose pareikšti kaltinimai:

- Šalčininkų rajono apylinkės prokuratūros prokurorui dėl kyšininkavimo;

- Vilniaus miesto mero pavaduotojui dėl papirkimo;
- Vilniaus miesto savivaldybės tarybos nariams dėl papirkimo;
- Šiaulių teritorinės muitinės viršininkui dėl piktnaudžiavimo ir kyšininkavimo;
- Buvusiems Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos Varėnos rinktinės vadui ir skyriaus viršininkui dėl piktnaudžiavimo;
  - Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos direktorei dėl piktnaudžiavimo tarnyba ir kurstymo suklastoti oficialų dokumentą;
  - Klaipėdos miesto apylinkės prokuratūros vyriausiajam prokurorui dėl piktnaudžiavimo tarnyba;
  - Tauragės apskrities viršininko administracijos Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros departamento direktoriui dėl piktnaudžiavimo tarnyba ir dokumentų klastojimo;
  - Teisingumo ministerijos sekretoriui dėl piktnaudžiavimo, organizuojant ir vykdant viešojo pirkimo konkursą;
  - Veisiejų regioninio parko direktoriui dėl piktnaudžiavimo ir kyšininkavimo, išduodant statybos leidimus.

Nutraukti ikiteisminiai tyrimai. 2008 metais buvo nutraukti 47 ikiteisminiai tyrimai.

2004–2008 metais nutraukti ikiteisminiai tyrimai

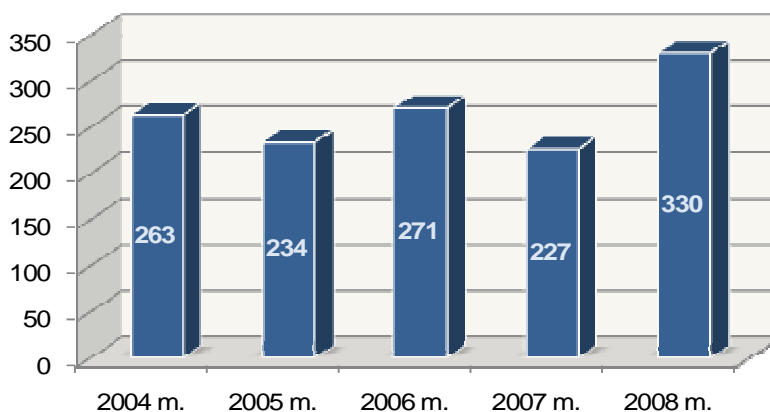

2008 metais nutrauktų ikiteisminių tyrimų skaičius akivaizdžiai sumažėjo. Palyginti su praėjusiais metais, buvo nutraukta 25 proc. mažiau ikiteisminių tyrimų. Antra vertus, 2008 metais buvo surašyti 43 nutarimai atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą. Sumažėjusį nutrauktų ikiteisminių tyrimų skaičių galima paaiškinti tuo, kad sprendimai pradėti ikiteisminį tyrimą priimami atsakingiau, objektyviau įvertinus skundę, pranešimą ar pareiškime nurodytus faktus apie padarytas nusikalstamas veikas ir dažniau taikant Lietuvos Respublikos Baudžiamojo proceso kodekso 168 str. (atsisakymas pradėti ikiteisminį tyrimą).

NUSTATYTOS KORUPCINIO POBŪDŽIO NUSIKALSTAMOS VEIKOS

STT duomenimis, 2008 metais STT atliekamuose tyrimuose buvo nustatyta 330 nusikalstamų veikų.

2004–2008 metais nustatytos nusikalstamos veikos

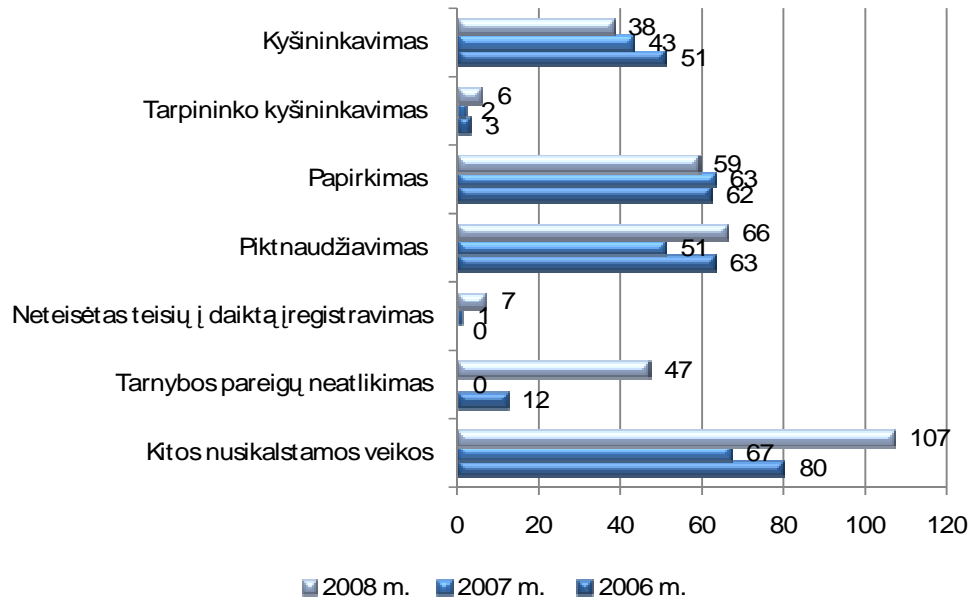

Nustatytų nusikalstamų veikų skaičius nuolat svyruoja. Palyginti su 2007-aisiais, 2008 metais nustatytų nusikalstamų veikų skaičius padidėjo apie 45 proc.

2008 metais STT atliktuose (atliekamuose) ikiteisminiuose tyrimuose nustatytos šios nusikalstamos veikos:

- 38 – kyšininkavimai (BK 225 str.);
- 6 – tarpininko kyšininkavimai (BK 226 str.);
- 59 – papirkimai (BK 227 str.);
- 66 – piktnaudžiavimai (BK 228 str.);
- 7 – neteisėti teisių į daiktą įregistravimai (BK 228¹ str.);
- 47 – tarnybos pareigų neatlikimai (BK 229 str.);
- 107 – kitos nusikalstamos veikos.

2006–2008 metais nustatytos nusikalstamos veikos pagal rūšis

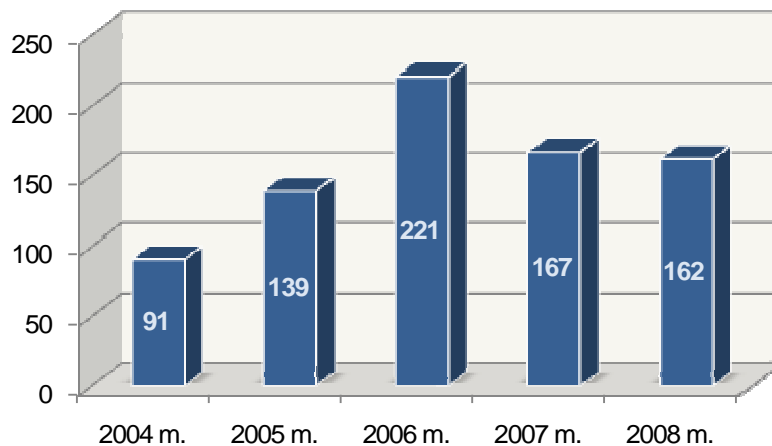

Pastebėtina, kad 2008 metais buvo nustatytos 47 nusikalstamos veikos dėl tarnybos pareigų neatlikimo, kai tuo tarpu 2007 metais nebuvo nustatyta nei vienos tokios veikos. Taip pat, lyginant su 2007 metais, 2008 metais 60 proc. padidėjo nustatytų „kitų nusikalstamų veikų“ skaičius, t. y. veikų, nepatenkančių į Lietuvos Respublikos Baudžiamojo kodekso XXXIII skyrių „Nusikaltimai ir baudžiamieji nusizengimai valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams“.

PAREIŠTI ĮTARIMAI

2008 metais STT pareiškė įtarimus 162 asmenims, iš jų 69 valstybės tarnautojams ir pareigūnams, 93 kitiems asmenims.

2004–2008 metais išaiškinti asmenys, įtariamai padarę nusikalstamas veikas

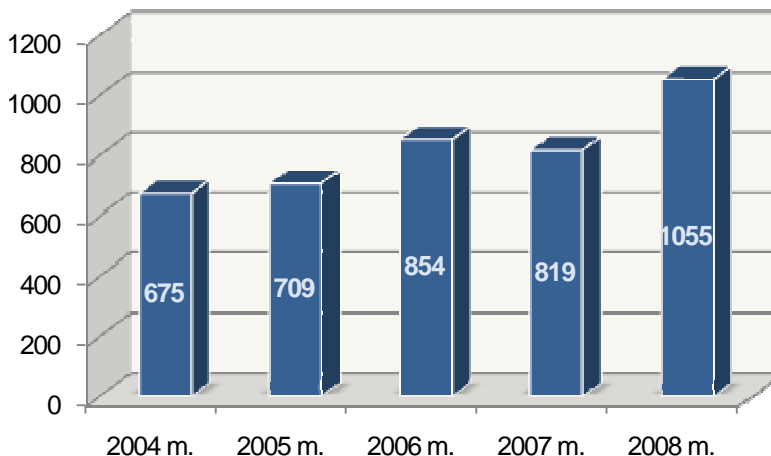
Palyginti su 2007-aisiais, 2008 metais STT išaiškintų asmenų, padariusių korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas skaičius sumažėjo tik 3 proc., t. y. iš esmės nepakito.

ASMENŲ SKUNDŲ, PRANEŠIMŲ TYRIMAS

2008 metais STT gavo 1055 asmenų skundus, pranešimus, iš jų 251 anoniminį (24 proc.), apie viešojo administravimo subjekto veiksmais, neveikimu ar administraciniais sprendimais galimai padarytą asmens teisių ir teisėtų interesų pažeidimą, kurie buvo nagrinėjami Viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka.

Be to, 2008 metais su įvairiais prašymais į STT telefonu kreipėsi 552 asmenys. Visais atvejais asmenims telefonu buvo suteikta išsami informacija, o esant duomenų, susijusių su STT kompetencija, priimti skundai.

2004–2008 metais gauti asmenų skundai, pranešimai

2008 metais, palyginti su 2007-aisiais, gautų skundų, pranešimų skaičius padidėjo 29 proc. Tai galima paaiškinti tuo, kad 2007 m. gruodžio 15 d. – 2008 m. gruodžio 15 d. STT vykdė Europos Sąjungos finansuotą projektą „Kovos su korupcija stiprinimas“ (Nr. 2005/017-494-01-01), kuris apėmė ir antikorupcinį švietimą, įskaitant sąmoningumo didinimo kampanijos strategiją, planavimą ir įgyvendinimą. Šios dalies įgyvendinimas visapusiškai pavyko: išplatinta informacija spaudai, surengti žiniasklaidos mokymai, parengtos ir įgyvendintos reklaminės transliacijos per Nacionalinę televiziją.

Be to, didėjantis bendras gautų skundų, pranešimų skaičius rodo, kad daugėja Lietuvos piliečių, suvokiančių korupcijos keliamą grėsmę ir pasiruošusių veikti, t. y. išreiškiančių paramą ir pasitikėjimą STT kovoje su korupcija.

Kaip ir ankstesniais metais, asmenys, kreipdamiesi į STT, dažniausiai skundėsi žemės reformą vykdančių institucijų (18 proc. gautų skundų, pranešimų), apskričių administracijų ir savivaldos institucijų (18 proc.), Vidaus reikalų ministerijos ir jai pavaldžių institucijų veikla (5 proc.).

Iš 2008 metais gautų 1055 skundų, pranešimų:

- 769 (73 proc. visų gautų skundų, pranešimų) išnagrinėti ir dėl jų priimti administraciniai sprendimai, t. y. atlikti privalomi veiksmai nagrinėjant asmens skundą, pranešimą apie galimai padarytą asmens teisių ir teisėtų interesų pažeidimą ir priimtas sprendimas (parengtas atsakymas pareiškėjui);

- 143 (14 proc. visų gautų skundų, pranešimų) perduoti kitoms institucijoms pagal kompetenciją, t. y. tais atvejais, kai STT neturėjo įgaliojimų priimti administracinės procedūros sprendimą dėl skunde išdėstyto klausimo, skundas perduotas viešojo administravimo subjektui, turinčiam reikiamus įgaliojimus;

- 65 (6 proc. visų gautų skundų, pranešimų) įstatymo nustatytais pagrindais buvo gražinti pareiškėjams nenagrinėti, t. y. tokiais atvejais, kai STT arba teismas jau yra priėmęs administracinės procedūros sprendimą tuo pat klausimu ir asmuo nepateikė naujų faktinių duomenų, leidžiančių ginčyti sprendimą;

- 59 (6 proc.) anoniminiai asmenų skundai ir pranešimai nustatyta tvarka buvo palikti nenagrinėti, kadangi juose pateikti duomenys buvo nepakankami tyrimui pradėti.

Pranešimo, skundo nagrinėjimo metu nustačius viešojo intereso pažeidimo, tarnybinio nusižengimo ar viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje konflikto požymių, surašomas pranešimas kompetentingoms institucijoms. 2008 metais STT, atlikusi tyrimus dėl galimo viešojo intereso pažeidimo, prokuratūrai perdavė informaciją viešajam interesui ginti:

- dėl galimai neteisėtų Vilniaus miesto savivaldybės tarnautojų veiksmų, privatizuojant UAB „Lazdynų būstas“ akcijas už nepagrįstai mažą kainą, dėl ko valstybei galėjo atsirasti didelė žala;

- dėl galimai neteisėtų Kauno miesto savivaldybės tarnautojų veiksmų, formuojant žemės sklypus Kauno mieste;

- dėl galimai neteisėtų žemės reformos vykdytojų veiksmų, atkuriant nuosavybės teisę į žemės sklypą Vilniaus rajono Raudondvario kaime.

BENDRADARBIAVIMAS ATSKLEIDŽIANT IR TIRIANT KORUPCINIO POBŪDŽIO NUSIKALSTAMAS VEIKAS

Su operatyvinės veiklos subjektais. Vykdydami generalinio prokuroro ir operatyvinės veiklos subjektų 2003 m. lapkričio 28 d. pasirašyto susitarimo dėl operatyvinės veiklos subjektų bendradarbiavimo ir operatyvinės veiklos koordinavimo nuostatas, STT pareigūnai aktyviai bendradarbiavo su Generalinės prokuratūros, Lietuvos kriminalinės policijos biuro Organizuoto nusikalstamumo tyrimo vyriausiosios valdybos 5 valdybos, Kauno apygardos prokuratūros, Muitinės departamento, Antrojo operatyvinių tarnybų departamento prie Krašto apsaugos ministerijos pareigūnais atliekant kai kuriuos ikiteisminius tyrimus. Pavyzdžiui, baigti tyrimai, kuriuose pareikšti kaltinimai:

- Vilniaus miesto Vyriausiojo policijos komisariato Viešosios policijos Eismo priežiūros tarnybos tyrėjui dėl piktnaudžiavimo;
- uždarnosios akcinės bendrovės komercijos direktoriui dėl Krašto apsaugos ministerijos tarnautojų papirkimo;
- Valstybinės darbo inspekcijos Kauno skyriaus darbo inspektoriui dėl kyšininkavimo.

STT, vykdydama 2003-11-28 su Valstybės saugumo departamentu pasirašytą susitarimą dėl operatyvinės veiklos subjektų bendradarbiavimo ir operatyvinės veiklos koordinavimo bei įgyvendindama Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo reikalavimus, patikrino 378 asmenis ir 41 įmonę.

Su kitomis įstaigomis. Kad būtų užtikrintas Azartinių lošimų įstatymo 11 straipsnio reikalavimų vykdymas, pagal Valstybinės lošimų priežiūros komisijos paklausimus STT patikrino 1193 asmenis ir 13 įmonių.

Siekdama įgyvendinti Lietuvos Respublikos valstybės apdovanojimų įstatymo reikalavimus, STT 2008 metais patikrino ir pateikė informaciją apie 294 asmenis.

Kad būtų įgyvendinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. gruodžio 31 d. nutarimo Nr. 1503 „Dėl valstybės ir savivaldybių turto privatizavimo viešo aukciono būdu nuostatų patvirtinimo“ reikalavimai, STT 2008 metais patikrino ir pateikė informaciją apie 3 įmones.

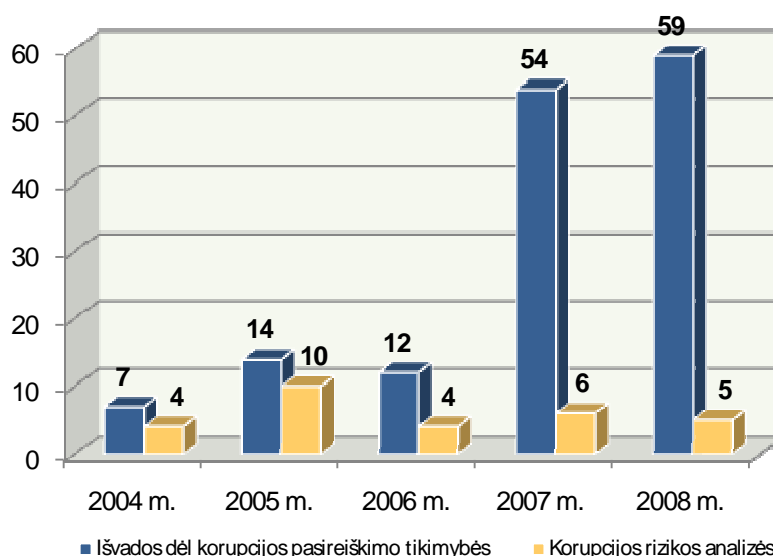
KORUPCIJOS PREVENCIJA

Tikslas – aptikti ir šalinti korupcijos atsiradimo priežastis ir sąlygas, bendradarbiaujant su kitomis institucijomis viešajame ir privačiame sektoriuose.

KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖ

Vadovaujantis Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio ir Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimo Nr. 1601 „Dėl korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos patvirtinimo“ nuostatomis, valstybės ar savivaldybių įstaigos, nustatę veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, pateikia išvadas STT, kuri įvertinusi gautą išvadą ir kitą informaciją priima sprendimą dėl korupcijos rizikos analizės atlikimo.

2004–2008 metais gautos išvados dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės ir atliktos korupcijos rizikos analizės

Išvados dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės. 2008 metais STT gavo 59 išvadas, kurias pateikė:

- ministerijos: Aplinkos ministerija, Krašto apsaugos ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Ūkio ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Žemės ūkio ministerija, Teisingumo ministerija, Finansų ministerija, Susisiekimo ministerija;
- savivaldybės: Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Panevėžio, Alytaus, Palangos miestų, Vilniaus, Varėnos, Zarasų, Ignalinos, Elektrėnų, Kauno, Klaipėdos, Šilalės, Tauragės, Plungės, Lazdijų, Šilutės, Kretingos, Skuodo, Pagėgių, Rietavo, Alytaus, Kaišiadorių, Joniškio, Mažeikių, Kelmės rajonų, Visagino ir Druskininkų;
- įstaigos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės: Kūno kultūros ir sporto departamentas, Kvalifikacijų tarnyba, Narkotikų kontrolės departamentas, Viešųjų pirkimų tarnyba, Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Valstybinė tabako ir alkoholio kontrolės tarnyba, Lietuvos valstybinis mokslo ir studijų fondas, Valstybinė lošimų priežiūros komisija, Ryšių reguliavimo tarnyba, valstybinė įmonė Valstybės turto fondas;
- kitos įstaigos: Aplinkos projektų valdymo agentūra prie Aplinkos ministerijos, Lietuvos verslo paramos agentūra, Pravieniškųjų ligoninė, Teisės institutas, Valstybinė vidaus vandens laivybos inspekcija, Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos, Kauno apskrities viršininko administracija, Marijampolės apskrities viršininko administracija.

2008 metais atliktos 5 korupcijos rizikos analizės:

- Nacionalinėje mokėjimo agentūroje prie Žemės ūkio ministerijos;
- Lietuvos automobilių kelių direkcijoje prie Susisiekimo ministerijos;
- Marijampolės apskrities viršininko administracijoje;
- Druskininkų m. savivaldybėje;
- Trakų rajono savivaldybėje.

Korupcijos rizikos analizės metu buvo vertinami vidaus administravimą reglamentuojantys teisės aktai ir pateiktos rekomendacinio pobūdžio pastabos ir pasiūlymai dėl sprendimų priėmimo reglamentavimo ir jų viešumo, vidaus kontrolės ir priežiūros procedūrų, atskaitomybės ir atsakomybės nustatymo, asmenų aptarnavimo, kovos su korupcija programų, korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimo.

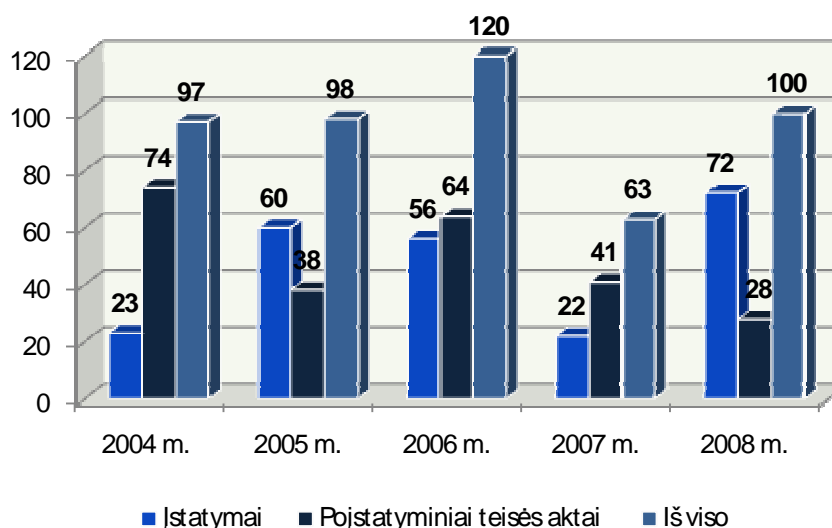
Atlikus korupcijos rizikos analizę minėtose institucijose, nustatytos tokios pagrindinės bendros problemos:

- kai kurių korupcijos prevencijos priemonių (pvz., teisės aktų ar jų projektų antikorpucinio vertinimo, informacijos apie asmenį, siekiantį eiti arba einantį pareigas valstybės ar savivaldybės įstaigoje, pateikimo), numatytų Korupcijos prevencijos įstatyme, įgyvendinimui įstaigose skirtas nepakankamas dėmesys;
- neišsamus tam tikrų procedūrų reglamentavimas teisės aktų nuostatose gali sudaryti prielaidas korupcijai ir piktnaudžiavimams;
- nėra tinkamai užtikrinamas „vieno langelio“ principo veikimas, teikiant interesantų aptarnavimo paslaugą;
- kolegialių organų, priimančių sprendimus, veiklos reglamentavimas neužtikrina priimamų sprendimų skaidrumo.

ANTIKORUPCINIS TEISĖS AKTŲ VERTINIMAS

Vadovaudamasi Korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsniu, STT 2008 metais atliko 100 teisės aktų ar jų projektų antikorpucinį vertinimą, iš jų 72 įstatymų ir 28 įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų. STT savo iniciatyva įvertino 27 teisės aktus ar jų projektus.

2004–2008 metais antikorpuciniu požiūriu įvertinti teisės aktai ar jų projektai

2008 metais STT atliktų teisės aktų ar jų projektų antikorpucinių vertinimų skaičius, palyginti su 2007 metais, padidėjo beveik 59 proc. Padidėjusį teisės aktų ar jų projektų antikorpucinių vertinimų skaičių galima paaiškinti aktyvesne STT veikla šioje srityje, nes net 27 teisės aktai ar jų projektai buvo įvertinti STT iniciatyva.

2008 metais sudėtingiausi teisės aktų ar jų projektų antikorpuciniai vertinimai buvo šie:

Energetikos sektoriaus srityje. Atsižvelgiant į visuomenės informavimo priemonėse skelbiamas aktualijas antikorpuciniu požiūriu įvertinti teisės aktai, reglamentuojantys vartotojų lėšomis iki Energetikos įstatymo įsigaliojimo įrengtų bendrai naudojamų elektros energetikos objektų, skirtų elektrai perduoti ir (ar) skirstyti, išpirkimą ar eksploatavimą.

Nustatyta, kad minėti teisės aktai bendrai naudojamų elektros energetikos objektų išpirkimu tiesiogiai suinteresuotoms energetikos įmonėms suteikia teisę parengti ir priimti įstatyminių nuostatų įgyvendinimą reglamentuojantį dokumentą, kuriuo vadovaujantis tas pats asmuo priima sprendimus, tiesiogiai susijusius su asmeniniais finansiniais interesais, todėl vykdant vartotojų lėšomis bendrai naudojamų elektros energetikos objektų išpirkimą energetikos įmonių parengtos ir taikomos metodikos gali sudaryti sąlygas nepagrįstų bei šališkų (naudingų tik energetikos įmonėms) sprendimų priėmimui. Pagal vertinimo išvadas pastabos dėl antikorpuciniu požiūriu ydingos situacijos ir pasiūlymai pateikti Lietuvos Respublikos Seimo Antikorpucijos komisijai ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei.

Taip pat alternatyvūs pasiūlymai dėl Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 2, 4, 6, 16, 17, 21, 27, 28 straipsnių ir priedo pakeitimo ir papildymo bei įstatymo papildymo 71 straipsniu įstatymo projekto antikorpuciniame vertinime pateikti Ūkio ministerijai.

Gavus informaciją apie galimai antikorpuciniu požiūriu ydingų įstatymų lydinčių teisės aktų parengimą ir priėmimą, antikorpuciniu požiūriu įvertinti elektros energijos importą ir eksportą reglamentuojantys teisės aktai ir jų projektai. Nustačius, kad dalis teisės aktų projektų nuostatų kai kuriems veiklą elektros energetikos veiklos srityse veikiantiems asmenims sudarys išskirtines sąlygas, taip pat mažinančias šioje rinkoje veikiančių asmenų veiklos skaidrumą, pastabos ir pasiūlymai dėl minėtų teisės aktų projektų pateikti Ūkio ministerijai. Į Specialiųjų tyrimų tarnybos pastabas atsižvelgta.

Statybos ir teritorijų planavimo sektorių srityje. Atsižvelgiant į 2008 metų Specialiųjų tyrimų tarnybos prioritetines veiklos sritis, atlikti Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XP-1338, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo 22 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XP-2101, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo 24 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XP-2469, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo 22 straipsnio pakeitimo įstatymo projektų Nr. XP-3015, XP-3015(2) ir Nr. XP-3015(3), Teritorijų planavimo įstatymo 2, 4, 5, 10, 11, 12, 18, 19, 21, 22, 24, 26, 31 ir 36 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei papildymo vienuoliktą skirsniu įstatymo projekto Nr. XP-3122 antikoruptioniniai vertinimai. Atkreipiame dėmesį, kad minėtuose projektuose siūloma supaprastinti teritorijų planavimo procedūras ir išplėsti pastatų statybų galimybes gyvenamosiose vietovėse, neturinčiose patvirtinto bendrojo plano. Atsižvelgdami į tai, kad dalis minėtų teisės aktų projektų nuostatų naudingos tik nedidelėms interesų grupėms ir dėl to kyla rizika, kad priėmus šiuos teisės aktus gali nukentėti kitos interesų grupės (valstybė, visuomenė ir pan.), pastabos ir pasiūlymai dėl minėtų teisės aktų projektų pateikti Lietuvos Respublikos Seimo Antikoruptionijos komisijai ir Aplinkos apsaugos komitetui. Į dalį Specialiųjų tyrimų tarnybos teiktų pastabų atsižvelgta.

Antstolių veiklą reglamentuojantys teisės aktai. Lietuvos Respublikos Seimui užregistravus antstolių veiklą reglamentuojančių teisės aktų projektus, atlikti Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 512, 627, 628, 661, 663, 681, 682, 703, 714, 718, 722, 726, 727, 750, 769 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto Nr. XP-1632, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. birželio 19 d. nutarimo Nr. 601 „Dėl Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 512, 627, 628, 661, 663, 681, 682, 703, 714, 718, 722, 726, 727, 750, 769 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto Nr. XP-1632“ (Žin., 2007, Nr. 71-2800) ir Lietuvos Respublikos antstolių įstatymo 4, 5, 6, 8, 10, 11, 13, 14, 15, 21, 23, 27, 29, 30, 34, 35, 36, 37, 39, 40, 41, 43 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto Nr. XP-2325 antikoruptioniniai vertinimai, kurie pateikti Lietuvos Respublikos Seimo Antikoruptionijos komisijai.

Vaistų pirkimo ir pardavimo srityje. Savo iniciatyva atlikus Centralizuotai perkamų vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių sąrašo sudarymo tvarkos aprašo ir Centralizuotai perkamų vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių sąrašo sudarymo komisijos darbo reglamento (Žin., 2007, Nr. 30-1107) ir Galūnių, sąnarių ir organų protezavimo, protezų įsigijimo bei centralizuotai iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto apmokamų protezų, vaistų ir medicinos pagalbos priemonių sąrašo (Žin., 1998, Nr. 33-894) antikoruptioninį vertinimą, konstatuota daug antikoruptioninių požiūriu ydingų nuostatų: vartojamų sąvokų neapibrėžtumas; kriterijų, kuriais vadovaujama sudarant Centralizuotai perkamų vaistinių preparatų ir medicinos pagalbos priemonių sąrašą, neaiškumas; vertinimo kriterijų abstraktumas; išimčių, kurių turinys nėra atskleistas, numatymas; Komisijos veiklos nepakankamas reglamentavimas ir pan. Pastabos ir pasiūlymai pateikti Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijai, Lietuvos Respublikos Seimo Sveikatos reikalų komitetui, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai.

Ligų ir kompensuojamųjų vaistų joms gydyti, Kompensuojamųjų vaistų ir Kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių sąrašų keitimo tvarkos aprašo (Žin., 2002, Nr. 39-1450; 2007, Nr. 21-788) bei Ligų ir kompensuojamųjų vaistų sąrašų tikslinimo komisijos darbo reglamento (Žin., 2002, Nr. 9-334) antikoruptioninio vertinimo metu nustatyta, kad vartojama dalis neapibrėžtų sąvokų; neaiški Privalomojo sveikatos draudimo tarybos ir Valstybinės ligonių kasos prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos juridinė galia ir iš jų kylanti atsakomybė dėl vienokio ar kitokio sprendimo keičiant sąrašus (Ligų ir kompensuojamųjų vaistų joms gydyti, Kompensuojamųjų vaistų ir Kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių); ne visur nurodomi dokumentų pateikimo, nagrinėjimo ar sprendimų priėmimo terminai, taip pat diagnostikos ir gydymo metodikos rengimo, derinimo terminai; neaišku, kokia tvarka rengiamos ligos gydymo schemos, kurios yra vienas iš vaistų vertinimo kriterijų; nenurodoma, kokiais kriterijais vadovaujantis yra skaičiuojamas medicinos pagalbos priemonės kompensavimo ekonominis pagrindimas; neaišku, kokiais atvejais ar kriterijais vadovaujantis (pavyzdžiui: kokiam pereinamojo balo dydžiu esant), liga, vaistas ar medicinos pagalbos priemonė, įtraukta į atitinkamus sąrašus, bus kompensuojama 100, 90, 80 arba 50 procentų ir pan. Pastabos ir pasiūlymai pateikti Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijai, Lietuvos Respublikos Seimo Sveikatos reikalų komitetui, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai.

Antikoruptioniniu požiūriu įvertinus Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2008 m. rugsėjo 15 d. įsakymą Nr. V-867 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2008 m. vasario 20 d. įsakymo Nr. V-125 „Dėl 2008 m. kompensuojamųjų vaistinių preparatų kainyno patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2008, Nr. 107-4108), pateikta pastaba, kad nuostatomis, dėl kurių išbraukiama dalis vaistinių preparatų iš 2008 m. kompensuojamųjų vaistinių preparatų kainyno, bet sudaromos galimybės dar šešis mėnesius nuo įsakymo įsigaliojimo tuos vaistinius preparatus parduoti ir kompensuoti jų įsigijimo išlaidas, sukuriama veiklos sąlygos, dėl kurių vieni vaistinių preparatų rinkos dalyviai gali piktnaudžiauti užimama rinkos dalimi.

Atliktas Lietuvos Respublikos valstybinių aukštųjų mokyklų turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo projekto, Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymo 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto, Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 7, 9, 10, 32 ir 40 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto, kuriuose siūloma kurti atskirą universitetų turto valdymo sistemą, antikoruptioninis vertinimas. Vertinimo metu nustatyta, kad pasinaudojant

siūlomomis išimtimis, valstybės turto sąskaita (aukštųjų mokyklų patalpų, žemės sąskaita) bus galima teisiškai įforminti tam tikrą komercinę veiklą (pvz.: komercinių sporto klubų, nesusijusių su aukštosios mokyklos veikla, steigimą, ūkinės, komercinės paskirties objektų statybą ir pan.), nenumatytas veiksmingas kontrolės mechanizmas, kuris padėtų atskleisti valdymo, naudojimo, disponavimo žeme būklę, o valstybinės aukštosios mokyklos kolegialaus organo pritarimas (neaišku, ar šiuo organu taps valstybinės aukštosios mokyklos taryba, ar ši funkcija liks valstybinės aukštosios mokyklos senatui) nėra pakankamas. Pastabos ir pasiūlymai pateikti Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijai ir Lietuvos Respublikos Seimo Antikorupcijos komisijai. Į daugumą pastabų atsižvelgta.

Atliktas Klaipėdos valstybinio jūrų uosto įstatymo ir įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų, reglamentuojančių žemės nuomą Klaipėdos valstybiniame jūrų uoste, antikorupcinis vertinimas. Siekiant pašalinti prielaidas korupcijai pasireikšti ir galimiems piktnaudžiavimams nuomojant Klaipėdos valstybinio jūrų uosto žemę, Susisiekimo ministerijai pateiktos pastabos dėl suteikiamų lengvatų, žemės nuomos konkurso, lengvatinių koeficientų ir komisijų narių skaičiaus nustatymo, teisinių veiklos pagrindų ir principų reglamentavimo, nuomos mokesčio dydžių nustatymo atskiriems juridiniams asmenims, žemės nuomos mokesčių perskaičiavimo terminų nustatymo ir pasiūlyta svarstyti galimybę tobulinti minėtus teisės aktus. Į dalį pastabų atsižvelgta.

Atliktas Žuvininkystės įstatymo projekto (Nr. XP-2264), kuriame siekta įtvirtinti Žuvininkystės departamento prie Žemės ūkio ministerijos Žuvininkystės kontrolės pareigūnų teises ir suteikti didelius administracinius įgaliojimus, antikorupcinis vertinimas. Nustatyta, kad projekte neregamentuojamos minėtų pareigūnų funkcijos, statusas, veiklos pagrindai, pareigos, tai sudaro prielaidas galimiems minėtų pareigūnų piktnaudžiavimams suteiktomis teisėmis ir įgaliojimais. Pastabos ir pasiūlymai pateikti Lietuvos Respublikos Seimo Antikorupcijos komisijai. Į pateiktas pastabas atsižvelgta.

KORUPCIJOS PREVENCIJA SAVIVALDYBĖSE

Atsižvelgiant į „Lietuvos korupcijos žemėlapis 2007“ duomenis ir tai, kad asmenys, spręsdami klausimus, dažniausiai susiduria su vietos savivaldos pareigūnais, STT 2008 metais ypatingą dėmesį skyrė korupcijos prevencijai savivaldybėse. STT atliko kokybinę savivaldybių kovos su korupcija programų analizę ir pateikė apibendrintą išvadą Lietuvos savivaldybių asociacijai.

Savivaldybės, įgyvendindamos joms pavestas kovos su korupcija funkcijas, įvardija šias problemas:

- Nėra nei vieno įstatymo ar įstatymo įgyvendinamojo teisės akto, įpareigojančio savivaldybes steigti atskirus etatus ar padalinius korupcijos prevencijos funkcijai užtikrinti, juo labiau, kad krizės laikotarpiu savivaldybėms sunku surasti lėšų korupcijos prevencijos funkcijoms įgyvendinti.

- Kadangi korupcijos prevencijos savivaldybėse funkcija nėra priskirta prie savarankiškų ar savivaldybėms priskirtų funkcijų, dažnai savivaldybės ją vertina kaip primestinę, todėl ir korupcijos prevencijos įgyvendinimas yra formalus pobūdžio.

- Steigiant antikorupcijos komisijas (ar darbo grupes), dažniausiai visuomeniniais pagrindais, į tokių komisijų veiklą įsitraukiantys savivaldybių Tarybos nariai dėl tiesioginių savo pareigų vykdymo neturi galimybės pakankamai laiko skirti darbui komisijoje, todėl tokio pobūdžio epizodinė veikla neduoda veiksmingų rezultatų.

Savivaldybėse, kuriose tokios komisijos veikia aktyviai, sulaukia pakankamai visuomenės ir žiniasklaidos dėmesio, korupcijos prevencijos priemonės įgyvendinamos veiksmingiau – laiku atnaujinamos kovos su korupcija programos, priemonių planai.

- Korupcijos prevencijos priemonės savivaldybėse yra rengiamos, neatlikus vidaus ir išorės veiksnių analizės, pakankamai neįvertinus situacijos, tai turi neigiamos įtakos rengiant priemones.

Siekdama padėti savivaldybėms rengti kokybiškas, veiksmingas kovos su korupcija programas, STT parengė Savivaldybės korupcijos prevencijos programos rengimo metodiką (patvirtinta STT direktoriaus 2008 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 2-369, Žin., 2009, Nr. 9-340).

2008 m. atliktos antikorupcinių priemonių įgyvendinimo sisteminės analizės Pagėgių, Panevėžio, Plungės, Skuodo, Šilalės rajonų savivaldybėse, pateiktos rekomendacijos bei pasiūlymai antikorupcinei veiklai gerinti.

METODINĖ PAGALBA

STT darbuotojai nuolat teikia metodinę pagalbą valstybės ir savivaldybės įstaigoms dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo, kovos su korupcija programų rengimo, kitų antikorupcinių priemonių vykdymo.

2008 metais valstybės ir savivaldybės įstaigose buvo nuolat organizuojami susitikimai – diskusijos, skaityti pranešimai korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo, teisės aktų antikorupcinio vertinimo ir antikorupcinės politikos įgyvendinimo tematika.

ASMENŲ, SIEKIANČIŲ EITI ARBA EINANČIŲ PAREIGAS VALSTYBĖS AR SAVIVALDYBĖS ĮSTAIGOSE, PATIKRINIMAS

Pagal Korupcijos prevencijos įstatymo 9 straipsnio ir Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 19 d. nutarimo Nr. 1484 „Dėl informacijos apie asmenį, siekiantį eiti arba einantį pareigas valstybės ar savivaldybės įstaigoje, pateikimo tvarkos patvirtinimo“ nuostatas 2008 metais STT gavo 882 prašymus pateikti informaciją apie asmenis, siekiančius eiti ar einančius pareigas valstybės ar savivaldybės įstaigoje.

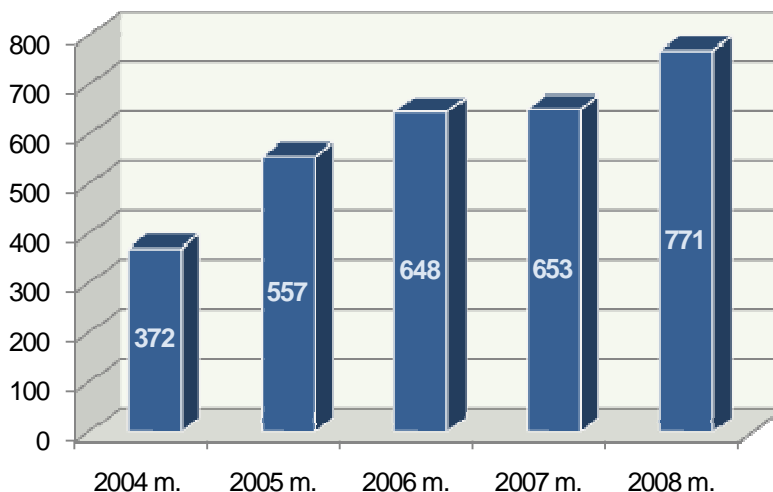
Su prašymais pateikti informaciją apie asmenis, siekiančius eiti ar einančius pareigas valstybės ar savivaldybės įstaigose, į STT kreipėsi:

- Muitinės departamentas dėl 548 asmenų;
- Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarija dėl 155 asmenų;
- Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos ar rinktinės (Vilniaus, Pagėgių, Varėnos, Ignalinos, Pakrančių) dėl 63 asmenų;
- Lietuvos Respublikos Vyriausybė dėl 39 asmenų;
- Panevėžio m. savivaldybė dėl 22 asmenų;
- Marijampolės rajono apylinkės teismas dėl 10 asmenų;
- Kauno m. ir Druskininkų savivaldybės dėl 8 asmenų;
- Vidaus reikalų ministerija dėl 5 asmenų;
- Aplinkos apsaugos, Finansų ministerijos, Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, Valstybinė visuomenės sveikatos priežiūros tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos dėl 2 asmenų;
- Sveikatos, Žemės ūkio, Ūkio, Socialinės apsaugos ir darbo, Teisingumo ministerijos, Kvalifikacijų tarnyba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės dėl 1 asmens.

2008 metais buvo patikrintas 771 asmuo, siekiantis eiti arba einantis pareigas valstybės ar savivaldybės įstaigoje.

Privaloma tvarka pateikta informacija apie 208 asmenis, kurie siekė eiti pareigas, į kurias skiria Seimas, Respublikos Prezidentas, Seimo Pirmininkas, Vyriausybė arba Ministras Pirmininkas, taip pat valstybės ir savivaldybių įstaigų vadovų ir jų pavaduotojų, viceministrų, ministerijų valstybės sekretorių, ministerijų sekretorių, skiriamų savivaldybių merų pavaduotojų, ministerijoms pavaldžių įstaigų vadovų ir jų pavaduotojų pareigas.

2004–2008 metais patikrinti asmenys, siekiantys eiti arba einantys pareigas valstybės ar savivaldybės įstaigose

2008 metais patikrintų asmenų skaičius, palyginti su praėjusiais metais, padidėjo 18 proc. Tikrinamieji asmenys siekė eiti ministro, viceministro, teismo pirmininko, teisėjo, policijos generalinio komisaro, policijos generalinio komisaro pavaduotojo, apskrities viršininko ir kitas pareigas.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad 2008 metais su prašymais pateikti informaciją apie asmenis, siekiančius eiti pareigas, nesikreipė Krašto apsaugos, Kultūros, Švietimo ir mokslo, Užsienio reikalų, Susisiekimo ministerijos, t. y. iš 13 ministerijų 5 ministerijos nei karto nepateikė prašymų dėl informacijos apie asmenis, siekiančius eiti ar einančius pareigas, neatsižvelgiant į tai, kad tose ministerijose į pareigas buvo paskirti asmenys, apie kuriuos informacijos pateikimas yra privalomas.

Pateikiant informaciją apie asmenį, siekiantį eiti arba einantį pareigas valstybės ar savivaldybės įstaigoje, dažniausiai susiduriama su tokiomis problemomis:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybei 2007 m. lapkričio 13 d. nutarimu Nr. 1200 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 19 d. nutarimo Nr. 1484 „Dėl informacijos apie asmenį, siekiantį eiti arba einantį pareigas valstybės ar savivaldybės įstaigoje, pateikimo tvarkos patvirtinimo“ pakeitimo“ pripažinus netekusiu galios minimos tvarkos IV skyrių „Informacijos turinys“, susiklostė situacija, kai šiuo metu galiojantys aptariamą korupcijos prevencijos priemonę reglamentuojantys teisės aktai neapibrėžia jos turinio (neapibrėžiamas sąvokos „nepriekaištinga reputacija“ turinys, nenumatoma, kokią informaciją apie asmenį jį skiriančiam vadovui ar valstybės politikui turi pateikti STT).

2. Teisės aktai aiškiai neįtvirtina teisinių pasekmių, kai pateiktos informacijos pagrindu nustatoma, jog asmuo nėra nepriekaištingos reputacijos. Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 9 straipsnyje įtvirtinta nuostata, kad „asmuo, praradęs pasitikėjimą, Valstybės tarnybos ir kitų įstatymų nustatyta tvarka *gali būti* nepriimamas į valstybės ar savivaldybės įstaigą arba atleidžiamas iš pareigų“, taip paliekama per didelės sprendimo priėmimo savo nuožiūra galios įstaigos vadovui ar politikui priimančiam asmenį į pareigas.

3. Šiuo metu galiojančiuose teisės aktuose, nustatytas privalomai tikrinamų asmenų sąrašas, mūsų manymu, yra koreguotinas, kadangi jis neapima asmenų, siekiančių eiti arba einančių valstybės ar savivaldybės įsteigtų ar valdomų įmonių vadovų ar jų pavaduotojų privalomo tikrinimo. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad ne tik Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatyme, bet ir kituose Lietuvos Respublikos įstatymuose įtvirtinta būtina sąlyga tam tikroms valstybės tarnautojų ar jiems prilyginamų asmenų pareigoms užimti – nepriekaištinga reputacija, o jie nėra įtraukti į privalomai tikrinamų asmenų sąrašą.

ANTIKORUPCINIS VISUOMENĖS ŠVIETIMAS IR INFORMAVIMAS

Tikslas – formuoti visuotinį nepakantumą korupcijai ir kurti teigiamą STT įvaizdį.

VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ ANTIKORUPCINIS ŠVIETIMAS

Skleisdama aktualią antikorupcinę informaciją šalies savivaldybių ir valstybės institucijų tarnautojams ir darbuotojams, 2008 metais valstybės ir savivaldybės institucijų prašymu STT rengė antikorupcinio švietimo seminarus. STT darbuotojai surengė seminarus ir skaitė paskaitas 6 ministerijose ir joms pavaldžiuose departamentuose ar tarnybose, 14 savivaldybių, 4 teritoriniuose policijos komisariatuose, 1 teritorinėje muitinėje, 1 apskrities viršininko administracijoje, 3 kitose valstybės ir savivaldybių įstaigose :

Iš viso 2008 metais surengti 96 antikorupcinio švietimo seminarai.

2008 m. balandžio 8 d. Kretingoje buvo organizuota konferencija „Kova su korupcija. Problemos ir sprendimai“, kurioje dalyvavo Klaipėdos, Telšių ir Tauragės apskričių savivaldybių ir apskričių viršininkų administracijų vadovai bei specialistai, atsakingi už šiose įstaigose vykdomą korupcijos prevenciją ir kontrolę.

ANTIKORUPCINIS ŠVIETIMAS BENDROJO LAVINIMO IR AUKŠTOSIOSE MOKYKLOSE

Vykdydama Nacionalinės kovos su korupcija programos nuostatas ir siekdama diegti antikorupcinio švietimo programas bendrojo lavinimo mokyklose, STT rengė susitikimus su savivaldybių švietimo skyrių vadovais ir darbuotojais. Programos pristatytos: Kauno, Klaipėdos, Neringos, Palangos, Visagino miestų savivaldybių ir Zarasų, Varėnos, Švenčionių, Utenos, Alytaus, Klaipėdos, Šilutės, Telšių, Rietavo, Kretingos, Plungės, Marijampolės, Kauno, Lazdijų, Kaišiadorių, Kelmės, Joniškio, Radviliškio, Raseinių, Pakruojo, Rokiškio, Biržų rajonų savivaldybių švietimo skyrių vadovams ir darbuotojams.

STT darbuotojai, siekdami ugdyti moksleivių antikorupcinio elgesio principus ir normas, skaitė antikorupcijos tema paskaitas Rietavo Ivinskio, Klaipėdos miesto „Žaliakalnio“, Panevėžio miesto „Minties“ gimnazijų, Šiaulių miesto Drašučių pagrindinės mokyklos, Klaipėdos miesto „Baltijos“ ir Vydūno, Panevėžio miesto Skaistakalnio ir 5-osios, Mažeikių „Ventos“, Kelmės „Aukuro“ vidurinių mokyklų moksleiviams ir mokytojams. Organizuoti susitikimai su savivaldybių ir seniūnijų atstovais, atsakingais už antikorupcinę veiklą, mokytojais ir moksleiviais Klaipėdoje, Šilutėje, Telšiuose, Alytuje.

Kad paskatintų moksleivius imtis antikorupcinių iniciatyvų, STT nuo 2004 metų organizuoja Jungtinių Tautų paskelbtos Antikorupcijos dienos minėjimą bendrojo lavinimo mokyklose ir skelbia akciją „Švietimas prieš korupciją“. Šiomet, kaip ir praėjusiais metais, aktyviausiai prie akcijos prisidėjo Kauno apskrities mokyklos (apie 100). Renginiai šiai dienai paminėti buvo surengti daugelyje miestų ir rajonų centrų.

Vilniaus apskrityje Antikorupcijos dieną aktyviai minėjo Molėtų rajono Suginčių vidurinės mokyklos, Molėtų rajono Videniškių pagrindinės mokyklos, Senosios Varėnos Andriaus Ryliškio vidurinės mokyklos moksleiviai ir mokytojai. STT atstovai dalyvavo mokyklų organizuotuose renginiuose, aktyviausiems mokytojams ir moksleiviams skirti STT suvenyriniai prizai.

STT kartu su Lietuvos moksleivių sąjunga organizavo Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklų moksleiviams skirtą akciją „Korupcijai netiesim rankos“. Buvo paskelbtas piešinių konkursas „Pasaulis be korupcijos“, rašinių konkursas temomis „Kodėl žmonės kartais būna nesąžiningi?“, „Korupcija – tobulus liūnas?“ Konkursuose dalyvavo 52 Lietuvos vidurinės mokyklos ir gimnazijos. 2008 metais STT aktyviai prisidėjo rengiant moksleivių teisinių žinių konkursą „Temidė“. Taip pat, bendradarbiaujant su Raseinių rajono savivaldybės Švietimo skyriumi, prisidėta organizuojant Raseinių rajono moksleivių akciją „25 dienos pažinti korupcijai“, kurioje dalyvavo 12 rajono mokyklų komandų. Panevėžio mieste moksleiviams buvo organizuoti renginiai: moksleivių plakatų paroda „Jauna asmenybė prieš korupciją“, rašinių konkursas „Miestas be korupcijos“. Plakato konkursas taip pat buvo organizuotas Marijampolės miesto moksleiviams.

Iš viso 2008 metais buvo organizuoti 53 antikorupciniai renginiai.

Aukštosiose mokyklose. Siekiant ugdyti aukštųjų mokyklų studentų antikorupcinio elgesio principus ir normas, STT savo iniciatyva parengė išplėstinį baigiamųjų bakalauro ir magistro antikorupcinių darbų temų sąrašą (17 temų), kurį pristatė susitikimuose su Vytauto Didžiojo universiteto, Šiaulių universiteto Socialinių mokslų fakulteto, Klaipėdos universiteto vadovybe. Šiaulių universiteto ir Mykolo Romerio universiteto Viešojo administravimo studijų skyrių studentams skaitytos paskaitos antikorupcijos tema – studentai supažindinti su korupcijos daroma žala, pateikti geriausi kovos su korupcija pavyzdžiai Lietuvoje ir pasaulyje.

Bakalauro baigiamuosius darbus antikorupcijos tema šiais metais pasirinko 4 Klaipėdos universiteto, 5 Šiaulių universiteto, 6 Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto studentai.

VISUOMENĖS INFORMAVIMAS

2008 metais STT iniciatyva buvo parengti ir žiniasklaidoje publikuoti 35 straipsniai antikorupcijos tema.

2008 metais STT parengė ir išplatino 188 informacinius pranešimus apie kovos su korupcija aktualijas.

Siekdama didinti visuomenės informuotumą apie neigiamas korupcijos pasekmes, aiškinti asmenų galimybes aktyviai pasipriešinti korupcijai ir remdamasi sociologinio tyrimo „Korupcijos žemėlapis 2007“ duomenimis (apie 50 proc. Lietuvos gyventojų informacija apie korupciją pasiekė per televiziją, 9 proc. – per spaudą), STT organizavo anksčiau sukurto antikorupcinės socialinės informacijos vaizdo klipo transliavimą per „BALTIJOS TV“ 2008 m. vasario 19 d. – balandžio 19 d.

Sociologinio tyrimo „Lietuvos korupcijos žemėlapis 2007“ analizėje atskleidžiama, kad būtina aiškinti visuomenei, kur kreiptis dėl galimų korupcijos apraiškų. Siekdama šio tikslo, STT inicijavo socialinės antikorupcinės informacijos vaizdo klipo „Korupcijai – NE“ transliavimą per „Actual City Media“ (ACM) lauko vaizdo ekranus Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Panevėžyje, Šiauliuose, Alytuje, Kėdainiuose, Mažeikiuose, Telšiuose, Utenoje 2008 m. balandžio 28 d. – gegužės 25 d. ir rugsėjo 1–28 d. Beveik mėnesį trukusį STT raginimą atkreipti dėmesį į korupcijos problemą pastebėjo 34,1 proc. Lietuvos didmiesčių gyventojų. 2008 metais buvo inicijuotas antikorupcinės informacijos skelbimas ant Vilniaus, Kauno, Klaipėdos ir Šiaulių viešojo transporto, raginama pranešti STT apie korupcijos atvejus. Ši akcija prasidėjo nuo 2008 m. rugsėjo 1 d. ir tęsis iki 2009 m. rugsėjo 1 d.

Interneto portale www.delfi.lt šviečiamojoje skiltyje „STT atsako“ buvo pateikiami STT pareigūnų atsakymai į gyventojų klausimus. Ši priemonė buvo labai populiari ir jos apimtis palaipsniui didėjo. Iš viso šioje skiltyje paskelbta 11 STT specialistų komentarų. Atsižvelgus į didelį susidomėjimą interneto portale www.delfi.lt, šis sumanymas bus įgyvendinamas ir ateityje.

KITA VEIKLA

STT atstovas dalyvavo tarptautinėje konferencijoje Varšuvoje „Atvira savivalda“ ir perskaitė pranešimą apie Lietuvoje vykdomą antikorupcinį švietimą.

Minėdamos Antikorupcijos dieną, STT ir Lietuvos žurnalistų sąjunga 2008 m. spalio 22 d. – gruodžio 9 d. organizavo antikorupcinių publikacijų konkursą „Žiniasklaida prieš korupciją“. Konkurse dalyvavo 27 įvairių žiniasklaidos priemonių žurnalistai ir konkursui pateikė 53 darbus (straipsnių spaudoje, straipsnių interneto portaluose, TV ir radijo laidų).

STT struktūrinis padalinys, vykdamas antikorupcinį visuomenės švietimą ir informavimą, plėtojo savo veiklą, atsižvelgdamas į Europos Sąjungos finansuoto projekto „Kovos su korupcija stiprinimas“ antikorupcinio švietimo dalies įgyvendinimą.

Antikorupcinio švietimo tikslas – skatinti nepakantumą, informuoti apie kovos su korupcija pastangas ir apie tai, kaip piliečiai gali padėti kovoti su korupcija.

Pastaraisiais metais ryšių su visuomene srityje pastebėta, kad:

- galimi pareiškėjai nežino, kur ir kaip pateikti pranešimą;
- asmeninis požiūris į korupcijos problemą neigiamas;
- į korupciją dažnai reaguojama abejingai, nes korupcija paprastai suvokiama kaip būdas asmeninėms problemoms spręsti;
- galimi pareiškėjai nemato prasmės pranešti apie korupcijos apraiškas, nes, jų nuomone, mažai kas nuo to pasikeis (nebent tai, kad pateikę pareiškimą jie gali gauti asmeninės naudos);
- nors STT pasitikima ir jos reitingai tarp kitų baudžiamojo persekiojimo institucijų yra vieni iš geriausių, reikia siekti didesnio pasitikėjimo;
- visuomenė (arba žiniasklaida) labiausiai domisi didžiausiais skandalais, mažiau – STT tiriamomis įprastomis bylomis;
- žiniasklaida nuolat prašo STT pateikti informaciją apie tiriamas bylas, tačiau informacijos atskleidimas labai griežtai nustatytas Baudžiamojo proceso kodekse.

Todėl pagrindinis STT tikslas – keisti visuomenės požiūrį į korupciją, didinti pasitikėjimą STT ir skatinti potencialius pareiškėjus pranešti apie korupcijos atvejus.

Antikorupcinio švietimo kampanija buvo kreipiama į regionus, ypač į mažų miestelių ir kaimų gyventojus ir suinteresuotas grupes. 2008 m. pagrindiniai viešųjų ryšių srities darbai:

Socialinė informacija per televiziją

Pagaminti socialinės vaizdo informacijos klipai ir transliuoti per Lietuvos televiziją 2008 m. spalio 13 d. – gruodžio 14 d.

Socialinė informacija kino teatruose

Vienas socialinės informacijos vaizdo klipas, skirtas transliuoti per televiziją, gruodžio mėnesį buvo rodomas įvairiuose Lietuvos kino teatruose. Ši iniciatyva gerokai padidino tikslinės auditorijos pasiekiamumą mažomis sąnaudomis.

Socialinė informacija regioninėje spaudoje

Pagaminti socialinės informacijos spaudos maketai, vadovaujantis tais pačiais tikslais ir kūrybine koncepcija, kaip socialinė informacija televizijai, ir spalio mėnesį paskelbta 11-oje regioninių laikraščių; inicijuoti straipsniai, skatinantys nepakantumą korupcijai.

Plakatai savivaldybėse

Pagaminti socialinės informacijos plakatai, vadovaujantis tais pačiais tikslais ir kūrybine koncepcija, kaip reklama televizijai, ir iškabinti 55 savivaldybėse.

Lipdukai ir antikorupcinė reklama policijos automobiliuose

Pagaminti lipdukai ir automobilių sėdynių pagalvių apvalkalai policijos automobiliams su užrašu, perspėjančiu piliečius nemėginti duoti kyšio policijos pareigūnams.

Bendravimo su žiniasklaida mokymai

Mokymų tikslas – STT darbuotojams, kurie bus atsakingi už ryšius su žiniasklaida ateityje, perteikti žiniasklaidos informavimo metodus. Mokymų metu STT pareigūnai buvo supažindinti su vietinės žiniasklaidos ypatumais, pristatyta geriausia tarptautinė patirtis.

Apibendrinant tai, kas pasakyta, galima teigti, kad 2008 m. antikorupcinio švietimo veikla plėtota sėkmingai: išplatinta informacija žiniasklaidai, surengti bendravimo su žiniasklaida mokymai, parengtos ir įgyvendintos socialinės informacijos vaizdo klipų transliacijos per Nacionalinę televiziją. Optimistiškai nuteikia tai, kad padaugėjo asmenų, kurie kreipiasi į STT, skaičius. 2008 metais, palyginti su 2007-aisiais, gautų skundų, pranešimų skaičius padidėjo 29 proc. 2008 metais STT gavo 1055 asmenų skundus, pranešimus, o įvedus naują skambučių liniją pareiškėjams, užregistruoti 552 skambinę asmenys.

EUROPOS SAJUNGOS FINANSUOTAS PROJEKTAS „KOVOS SU KORUPCIJA STIPRINIMAS“ IR PASIEKTI REZULTATAI

Kaip minėta, vadovaujantis Europos Komisijos 2005 m. rugpjūčio 2 d. sprendimu Nr. K(2005)2918 „Dėl pereinamojo laikotarpio priemonės finansinės paramos skyrimo Lietuvos Respublikos instituciniams gebėjimams stiprinti“, 2007 m. gruodžio 15 d. – 2008 m. gruodžio 15 d. STT vykdė Europos Sąjungos finansuotą projektą „Kovos su korupcija stiprinimas“ (Nr. 2005/017-494-01-01), kuris apėmė tris dalis:

- korupcijos prevencija, įskaitant teisinės atsakomybės sistemos analizę, įstatymų peržiūrą, rekomendacijas dėl užkardymo priemonių taikymo, licencijavimo ir viešųjų funkcijų perdavimo, vieno langelio principo, e. valdžios ir lobistinės veiklos peržiūrą;
- baudžiamojo persekiojimo stiprinimą, įskaitant žvalgybos tobulinimą, baudžiamojo persekiojimo institucijų bendradarbiavimą, STT operatyvinių darbuotojų mokymus tiek Lietuvoje, tiek užsienyje;
- antikorupcinį švietimą, įskaitant sąmoningumo didinimo kampanijos strategiją, planavimą ir įgyvendinimą.

Šis projektas – 2005 m. ES paramos pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros priemonės programos dalis, susijusi su keturiais ankstesniais ES finansuotais projektais: 2003 m. projektas „Kovos su korupcija administracinių gebėjimų stiprinimas“ (900217 EUR), 1998 m. projektas „Parama Lietuvos Vyriausybės antikorupcijos komisijai“ (300000 EUR), 1999 m. projektas „Sąžiningumo ugdymas ir antikorupcinio sąmoningumo didinimas“ (300000 EUR) ir 1999 m. projektas „Nacionalinės kovos su korupcija programos peržiūra ir įgyvendinimas, sektorių kovos su korupcija strategijų ir veiksmų planų parengimas ir įgyvendinimas“ (1,8 mln. EUR). Pagrindinis visų projektų tikslas – teikti techninę pagalbą STT, mažinti administracinę korupciją, stiprinti prevencines priemones, tyrimo gebėjimus ir etikos mokymą, taip pat užmegzti ryšius su verslo bendruomene ir didinti jos antikorupcinį sąmoningumą.

Projekto pasiekimais laikytini:

- Korupcijos prevencijos srityje – turto išieškojimo būklės Lietuvoje analizė ir pažangios pasaulio praktikos pagrindu parengti pasiūlymai dėl pokyčių, būtinų siekiant sukurti veiksmingą turto išieškojimo iš nusikalstama veikla besiverčiančių asmenų sistemą, taip pat parengti Baudžiamojo ir Baudžiamojo proceso kodeksų pakeitimų ir papildymų projektai, pasiūlymai dėl lobistinės veiklos tobulinimo, „vieno langelio“ principo veiksmingesnio įgyvendinimo ir e. valdžios tolesnės plėtros.

Dalis projekto ekspertų parengtų pasiūlymų ir rekomendacijų korupcijos prevencijos srityje numatytos parengtame NKKP įgyvendinimo 2009–2010 metų priemonių plane, kiti pasiūlymai bus įgyvendinti kitais būdais.

- Baudžiamojo persekiojimo srityje – STT pareigūnų, dirbančių operatyvinę, žvalgybinę darbą, mokymai organizuoti tiek Lietuvoje, tiek ir užsienyje, be to, ekspertų atlikta STT vykdomos žvalgybinės veiklos analizė ir parengti pasiūlymai dėl STT žvalgybos modelio.

▪ Antikorupcinio švietimo ir visuomenės informavimo srityje – įgyvendinta regioninė antikorupcinio švietimo kampanija, kurios metu, pasitelkiant televiziją, radiją, internetą ir spaudą, buvo skleidžiama socialinė informacija apie korupcijos daromą žalą, skatinama nesitaikstyti su korupcija. Šios kampanijos pasiekimas – gerokai padaugėjo pareiškėjų, kurie kreipiasi į STT, ir asmenų, žinančių kur kreiptis susidūrus su korupcijos atvejais, skaičiaus padidėjimas nuo 18 proc. 2007 m. pabaigoje iki 37 proc. 2008 m. pabaigoje („TNS Gallup“ atlikto sociologinio tyrimo duomenys).

TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS

Tikslas – stiprinti bendradarbiavimą su užsienio valstybių institucijomis, kovojančiomis su korupcija, ir plėtoti geriausios patirties mainus bei sklaidą.

Visuotinai³ pripažįstama, kad tarptautinio bendradarbiavimo stiprinimas yra pagrindinis kovos su korupcija veiksnys. Kova su korupcija turėtų būti stiprinama glaudžiai bendradarbiaujant, nustatant veiksmų galimybes, dalijantis patirtimi ir siekiant aukštų profesinių standartų.

VYSTOMOJO BENDRADARBIAVIMO PROJEKTAI

Igyvendinant Lietuvos Respublikos vystomojo bendradarbiavimo 2006–2010 metų politikos nuostatas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. birželio 8 d. nutarimu Nr. 561, surengtas Lietuvos Respublikos vyriausybės delegacijos, kurioje dalyvavo STT direktorius, vizitas į Azerbaidžaną ir Turkmėnistaną (2008 m. balandžio 21–23 d.). Vizito metu įvyko susitikimas su Azerbaidžano Respublikos generalinės prokuratūros vadovybe, aptartos tolesnio bendradarbiavimo, ypač perduodant Lietuvos antikorupcinės veiklos patirtį, galimybės.

STT laimėjo Europos Sąjungos Dvynių programos projektą Azerbaidžano antikorupciniam sektoriui stiprinti, kuris bus vykdomas 2009–2010 m.

BENDRADARBIAVIMAS SU UŽSIENIO ŠALIŲ INSTITUCIJOMIS IR TARPTAUTINĖMIS ORGANIZACIJOMIS

2008 metais buvo tęsiamas bendradarbiavimas su Latvijos korupcijos prevencijos ir kovos su korupcija biuru (KNAB). Darbo vizitų metu pasidalyta patirtimi operatyvinės veiklos klausimais.

Tęsiamas bendradarbiavimas su Lenkijos Respublikos centriniu antikorupcijos biuru (CBA). Šalys, siekdamas bendradarbiauti su nuolatiniiais užsienio partneriais, keičiantis kovos su korupcija patirtimi, parengė institucijų bendradarbiavimo sutarties projektą.

Bendradarbiaudamas su Jungtinių Amerikos Valstijų ambasada Lietuvoje, STT lankėsi Federalinio tyrimų biuro (FTB) analitikas Jeffris D. Scottas, kurio vizito tikslas – pasidalyti analitinio darbo patirtimi.

STT bendradarbiaujant su Europos Taryba, gegužės mėnesį vienas STT pareigūnas dalyvavo Rusijos Federacijos Valstybės Dūmoje vykusioje apskritojo stalo diskusijoje „Teisinis lobizmo reguliavimas“. Ši diskusija buvo apžvelgta ir Europos Tarybos GRECO (Valstybių grupės prieš korupciją) 38-o plenarinio posėdžio metu.

Be to, STT pareigūnai dalyvavo birželio mėn. vykusioje Rusijos Federacijos Valstybės Dūmos apskritojo stalo diskusijoje „Rusijos, kitų Rytų Europos ir Azijos valstybių įstatymų leidybos rengimo perspektyvos ir taikymo praktika, reglamentuojant teisės aktų ir jų projektų antikorupcinį vertinimą“.

Bendradarbiaudami su Ekonominės plėtros ir bendradarbiavimo organizacija (OECD), STT pareigūnai birželio mėn. dalyvavo OECD Antikorupcinio tinklo renginyje, skirtame kovos su korupcija geriausios praktikos sklaidai pereinamojo laikotarpio šalims (*Tbilisis, Gruzija, birželio 25–27 d.*). Renginio metu dalyvauta OECD, Europos Tarybos, Jungtinių Tautų Vystymo programos, Pasaulio banko atstovų susitikime ir pasidalyta patirtimi, įgyvendinant projektus Rytų Europoje ir Vidurio Azijoje, įvardyti prioritetai ir pagrindiniai sunkumai. Gruodžio mėnesį STT pareigūnai dalyvavo OECD Antikorupcinio tinklo ekspertų mokymo seminare Šveicarijoje.

Dalyvauta Jungtinių Tautų Vystymo programos (UNDP) antikorupciniam regioniniame projekte, kurio tikslas – kovos su korupcija gerosios praktikos sklaida šalims, siekiančioms stiprinti antikorupcijos institucijas. Dalyvauta UNDP regioninio antikorupcinio tinklo susitikime Bratislavoje pagal projektą „Rytų Europos ir NVS antikorupcijos institucijų pajėgumo stiprinimas“. Įgyvendindami šį projektą, STT pareigūnai dalyvavo tarptautiniame apskritojo stalo susitikime Tadžikijoje, kurio tema – „Kovos su korupcija institucijos Europoje ir Vidurio Azijoje“.

Tarnybos atstovai dalyvavo Europos Sąjungos Tarybos Organizuoto nusikalstamumo tarpdisciplininės darbo grupės (MDG) posėdyje svarstant Europos Sąjungos bendros pozicijos dėl techninės pagalbos pagal Jungtinių Tautų konvenciją prieš korupciją projektą (2008 m. sausio 11 d., *Briuselis, Belgija*).

STT, siekdama pasinaudoti galimybe gauti finansinę paramą investicijoms iš Europos Sąjungos tarptautinių organizacijų, 2008 m. gegužės 30 d. pateikė paraišką dalyvauti Europos Komisijos Kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) 2008 m. Hercule subsidijų programoje dėl įrangos, reikalingos baudžiamajam persekiojimui, įsigijimo.

GRECO 36-e, 37-e, 38-e, 39-e ir 40-e plenariniuose posėdžiuose STT atstovavo Lietuvai, 38-o posėdžio metu vertino Serbijos jungtinę 1-o ir 2-o turų atitikties ataskaitą, koordinavo Lietuvos Respublikos ekspertų veiklą, vertinant kitas valstybes. Taip pat koordinavo 3-o vertinimo turo (inkriminavimas ir politinių partijų finansavimas) klausymynų rengimą. GRECO ekspertų misija, kurios tikslas yra įvertinti praktinę Lietuvos Respublikos patirtį pagal minėtus klausimynus, įvyko 2009 m. sausio 26–31 d.

³ 2003 m. spalio 31 d. Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos Rezoliucija 58/04 priimta Jungtinių Tautų konvencija prieš korupciją.

Plėtojant Europos antikorupcinį tinklą (EPAC – Europos partneriai prieš korupciją) bendradarbiaujama su Austrijos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Vidaus tyrimų biuru (BIA), Latvijos Respublikos korupcijos prevencijos ir kovos su korupcija biuru (KNAB) bei kitų šalių atitinkamomis institucijomis.

STT kartu su Latvijos KNAB toliau pirmininkavo tinklo antikorupcijos institucijų darbo grupei. STT pareigūnai dalyvavo metinėje konferencijoje Mančesteryje, kurioje pristatyti Antikorupcijos institucijų standartų darbo grupės rezultatai.

STT taip pat dalyvauja EPAC darbo grupėse:

- „EPAC ryšiai“, kuriai pirmininkauja Austrijos BIA. STT pareigūnai dalyvavo pirmame susitikime (*Viena, Austrija, balandžio 8–9 d.*), kurio metu parengti EPAC vizijos ir pagrindinių gairių projektai.
- „Tarpautinis bendradarbiavimas ir personalo mainai“, kuriai pirmininkauja Belgijos Karalystės policijos priežiūros komitetas (Comité P).

Pagal pasirašytą partnerystės deklaraciją dėl Antikorupcijos vasaros mokyklos (IACSS), kurios vienas iš steigėjų yra Austrijos BIA, dalyvauta susitikime (*Altlenbachas, Austrija, kovo 16–18 d.*) 2008 m. programai aptarti.

PASIŪLYMAI DĖL KOVOS SU KORUPCIJA

Nepaisydama sumažinto finansavimo, STT 2009 metais veiklą ir toliau plėtos trimis viena kitą papildančiomis baudžiamojo persekiojimo, korupcijos prevencijos, antikorupcinio visuomenės švietimo ir informavimo kryptimis.

2009 metais STT yra nustačiusi baudžiamojo persekiojimo krypties prioritetus korupcinių veikų užkardymui šiose srityse:

- valstybės ar savivaldos institucijų teikiamos administravimo ir viešosios paslaugos;
- valstybės ir savivaldos institucijų, skiriančių administracines nuobaudas, veikla;
- lėšų skirstymas ir pirkimai, vykdomi iš valstybės biudžeto ir ES struktūrinių fondų.

Taip pat bus skiriama daugiau dėmesio korupcijos prevencijai, siekiant aptikti ir šalinti korupcijos atsiradimo priežastis ir sąlygas. Atsižvelgdama į naujausių sociologinių tyrimų duomenis, STT pagal savo išgales įgyvendins ir antikorupcinio švietimo priemones.

Siekdami įgyvendinti uždavinius ir įvykdyti pavestas funkcijas, siūlome inicijuoti šių teisės aktų pakeitimus:

1. Lietuvos Respublikos operatyvinės veiklos įstatymo (Žin., 2002, Nr. 65-2633; 2002, Nr. 123-5515) 7 straipsnio 4 dalies ir 10 straipsnio

Siūlome papildyti nuostatomis, kad gavus teismo motyvuotą nutartį galima slapta kontroliuoti banko sąskaitas, o ne tik pašto siuntas, dokumentų siuntas, pašto perlaidas bei jų dokumentus. Operatyvinės veiklos įstatymo 7 straipsnio nuostatos leidžia kontroliuoti pašto perlaidas (pinigų siuntimas paštu), o pinigų judėjimo banko sąskaitose kontrolės nenumato. Kadangi Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos ir kitų operatyvinės veiklos subjektų tiriamos nusikalstamos veikos dažnai būna susijusios su pinigų srautų judėjimu, tikslinga nustatyti pareigą bankams operatyvinės veiklos subjektams teikti banko paslaptį sudarančią informaciją apie banko klientų (konkrečiu atveju – operatyvinės veiklos objektų) sąskaitas.

2. Lietuvos Respublikos advokatūros įstatymo (Žin., 2004, Nr. 50-1632) 46 straipsnio 3 dalies

Siūlome panaikinti esamus operatyvinio tyrimo apribojimus advokatų atžvilgiu, t. y. tuos, kuriais draudžiama apžiūrėti, tikrinti ar paimti advokato veiklos dokumentus ar laikmenas, kuriose yra jo veiklos duomenų, tikrinti pašto siuntas, klausytis telefoninių pokalbių, kontroliuoti kitą telekomunikacijų tinklais perduodamą informaciją ir kitokį susižinojimą ar veiksmus, išskyrus atvejus, kai advokatas yra įtariamas ar kaltinamas padaręs nusikalstamą veiką. Toks leidimas taikomas tik su pareikštais įtarimais ar kaltinimais susijusiems dokumentams. Šį pasiūlymą grindžiame tuo, kad pagal Lietuvos Respublikos advokatūros įstatymą nepagrįstai advokatams numatomas imunitetas nuo minėtų veiksmų, kurie būtų atliekami Operatyvinės veiklos įstatymo nustatyta tvarka, ir tam tikra apimtimi nepagrįstai sulyginami advokatai su Lietuvos Respublikos Prezidentu, kurio atžvilgiu operatyvinė veikla negalima. Paminėtina ir tai, kad tokio imuniteto neturi nei teisėjai nei kiti valdžios atstovai. Tai pat manome, kad panaikinus minėtą nuostatą operatyvinių tyrimų rezultatai atskirais atvejais būtų geresni.

3. Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo (Žin., 1999, Nr. 66-2130; 2002, Nr. 45-1708; 2003, Nr. 101-4534; 2004, Nr. 116-4323, 163-5940; 2006, Nr. 4-97, 72-2689; 2007, Nr. 69-2723) 43 straipsnio

Dėl Valstybės tarnybos įstatymo 43 straipsnio pakeitimo įgyvendinimo siūlome numatyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 29 d. nutarimo Nr. 526 „Dėl Tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo poreikį. Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba, kitos valstybės institucijos ir įstaigos, įgyvendindamos Dvynių ir kitus Europos Sąjungos paramos teikimo projektus, susiduria su valstybės tarnautojų veiklos, darbo apmokėjimo ir apmokestinimo, socialinių garantijų nepakankamu teisiniu reglamentavimu. Siūlome skubos tvarka spręsti klausimą dėl nurodyto pakeitimo, atsižvelgiant į pasiūlymus, pateiktus Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko 2008 m. gegužės 12 d. potvarkiu Nr. 182 sudarytos darbo grupės Klausimams, susijusiems su viešojo administravimo subjektų dalyvavimu Europos Sąjungos Dvynių programoje, išnagrinėti ir pasiūlymams dėl atitinkamų Lietuvos Respublikos teisės aktų projektų parengti.

4. Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo (Žin., 1997, Nr. 64-1502; 2008, Nr. 10-335) 3 straipsnio pakeitimo ir papildymo 6¹, 7¹ straipsniais

Siūlome papildyti valstybės kompetentingų institucijų sąrašą Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba ir nustatyti jos funkcijas įgyvendinant pinigų plovimo prevencijos priemones, susijusias su korupcijos prevencija. Manome, kad Specialiųjų tyrimų tarnyba buvo išbraukta iš kompetentingų institucijų sąrašo minėto įstatymo rengimo stadijoje dėl nepakankamo įsigilinimo į egzistuojančią problematiką tiriant korupcinio pobūdžio veikas, o ne tik užkardant galimybes legalizuoti iš korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų gautas pajamas. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2005/60/EB yra įtvirtinta: „sunkus nusikaltimas“ yra bent jau: [...] korupcija...“ (3 str.); didesnę pinigų plovimo grėsmę kelia sandoriai arba verslo santykiai su politikoje dalyvaujančiais asmenimis ir todėl reikalauja šiose situacijose taikyti sugriežtintas klientų tikrinimo priemones (13 str.). Be to, atsižvelgiant į korupcijos paplitimo mastą Lietuvoje (išaiškintų nusikalstamų veikų, sociologinių tyrimų duomenų (apie 50 proc. apklaustųjų per 1 metus yra davę kyšį) ir iš jos gaunamų

„nešvarių“ pinigų (įvairiais apskaičiavimais siekia ne mažiau kaip 1 milijardą litų) santykį, palyginti su terorizmo mastais Lietuvoje, pinigų kiekiu, reikalingu įvykdyti teroristinį aktą (pakanka kelių šimtų litų), akivaizdu, kad Specialiųjų tyrimų tarnybos įtraukimas į kompetentingų institucijų sąrašą ir su tuo susijęs atitinkamos informacijos teikimas gerokai sustiprintų valstybės galimybes kovoti su korupcija ir iš jos gautų pinigų plovimo prevenciją.

5. Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 7, 9, 15 straipsnių pakeitimo ir papildymo 9^a straipsniu

Siūlome aiškiau reglamentuoti Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos, kitų valstybės ir savivaldybės įstaigų kompetenciją, rengiant, atnaujinant, įgyvendinant Nacionalinę kovos su korupcija programą, taip pat ir kitas, įstaigų rengiamas ir vykdomas kovos su korupcija programas; patikslinti informacijos apie asmenį, siekiantį eiti arba einantį pareigas valstybės ar savivaldybės įstaigoje, rinkimą, vertinimo kriterijus bei pasekmes ir nustatyti asmenų, siekiančių eiti arba einančių pareigas valstybės ar savivaldybės įstaigoje, apie kuriuos informacijos pateikimas būtų privalomas, sąrašą.

Direktorius

Žimantas Pacevičius